

خود پيه سه ندي

فاتح مهلا ره سول شارسيني

چاپي يه كه م

۲۰۱۴ ز - ۱۴۳۵ ك

منتدی اقرأ الثقافي
www.igra.afhamontada.com

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

خودپه سەندی

فاتیح مهلا ره سول شارستینی

چاپی به کهم

۲۰۱۴ ز - ۱۴۳۵ ل

ناوی کتیب: خودپه‌سەندی

بابەت: وتار

نووسەر: فاتح مەلا ڕەسول شارسەینی

تایپ و دیزاین: جەمال دەرویش

چاپی یەكەم ۲۰۱۴ ز ۱۴۳۵ ك

تیراژ: ۵۰۰ دانە

ژمارەى سپاردن:

چاپخانه‌ی زانا

خودپه سه ندى

كورتەيەك

سوپاس و ستايش بۇ خۇاى پەرودەردگار، ئەو خۇايەى كە
ھەرچى ھەمانە ھەمووى لە فەزىل و رەحمەت و بەخشى
خۇيەتى.

دروودو سەلامى خوا لەسەر پىغەمبەرى پىشەوامان موحەمەد
(ﷺ) كە سوپاسگوزارتىن بەندەى خوا بوو، وە خۇپەرستانى
وەكو ئەبو جەھلەكانى زەمانى لە شانۆى ژيان لابردن، رەزاو
رەحمەتى خوا لە ھاوەلانى پاىەبەرزو شوپىنكەوتووان و ھەموو
ئيمانداران بە گشتى.

خوپنەرى سەنگىن: ئەوەى كە ژيانى مروفايەتى لە ژيانەو
كردووە بە ژان كەسانى خۇپەرستن، جا لە بوارى سياسى و
ھوكمرانيدا بىت، يان ئابوورى و فەرھەنگ و رۆشنبيريديا بىت،
كەسانى خۇپەرستە بوونەتە خۆركەى ژيان، كە سەرەنجاميان
بەدبەختى خۇيان و بەدبەختكردى كۆمەلگاي دەوروپەريانە،
لەم رووانگەيەووە ئەم كورتە باسە دەخەينە بەر ديدەو دەستى
بەرپزتانەووە ئيوەش دۇعاى خىرمان بۇ بكەن.

فاتح شارستينى

بەشی یەكەم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

ئیمانداران: مروّف بە فیتەرت کەسیکی کۆمەلایەتیەو
ناتوانی بە تەنیا بژی. جا مروّف کە لەناو کۆمەلدا ژیا، ئەوا
یا کەسیکی گونجاو و گۆی بو خەلکی دەگری و خەلکی گۆی
ی بو دەگرن، پرس و پراویژ دەکاو پرس و پراویژی پی دەگری
(المؤمن! الف مألوف)، ئیماندار تیکەل بە خەلکی دەبی و ئەگەر
قەسەیهك، کرداریك، رەفتاریکی بەرامبەر کراو لەگەڵ ئارمزی
ئەودا نەگونجا، ئەوا توپە نابێ و ئارام دەگری و تەنها خۆی
بەراست نازانی. پیغەمەری خوا (ﷺ) فەرمویهتی: (المؤمن الذي
يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَضُرُّ عَلَى أَذَاهُمْ خَيْرٌ مِنَ الَّذِي لَا يُخَالِطُ النَّاسَ وَلَا
يَضُرُّ عَلَى أَذَاهُمْ) أَخْرَجَهُ ابْنُ مَاجَةَ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ.

ئەو ئیماندارە کەوا تیکەلێ خەلکی دەبی و ئارام دەگری
لەسەر ئەو نازارو نارەحەتیانە کە لەئەنجامی ئەو تیکەلایەدا

توشی دهبی، چاکتره لهو کهسهی، لهو ئیماندارهی که تیکهلی
خه لکی نابی و ئارام ناگری له سهر ئازاره گانیان.

به لام نه گهر که سیک خوی پی راست بوو، وه چاوی تهنها
خوی دهبینی، وه گالتهی به عه قلی خه لکی دههات، تهنها
به رژه وهندی خوی دهویست و دونیای له چاوی به رژه وهندیه گانی
خویه وه دهبینی، دنیا هه مووی کاول ببوایه تهنها نهو
مه صله هه تی برۆیشتایه به لایه وه گرنگ نه بوو، هیچ کات گوئی
ی به به رژه وهندی خه لکی نه ده دا. نه وه له زمانی عهرمبیدا
پی ده لئین که سیک ئه نانی یه که (ئه نانی) له (انا، انا) من،
من وهر گیراوه. نه وهنده ی بیر له خوی ده کاته وه، بیر له
که سی تر ناکاته وه. به زمانی شیرینی خۆمان پی ی دهوتری
- خۆپهرست.

جا قورئانی پیرۆز باسی سی وشه ی نابه جی ده کات، که
له سی که سی جیا وازم وه دهر چوو. نه وانیش وشه ی (انا) که
ئیبلیس ووتی: ﴿أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْنِي مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ﴾ من
لهو چاکترم. له ئاده م. بۆ؟! به هوئی نه صل و فه صلمه وه، من
له ئاگرم، نهو له قوره. سه یرکه ن، (انا)، من، من..

ئه م (أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ) ی ئیبلیس هه تا قیامهت به رده وامه، وه کو
مه درسه یه ک وایه، سه دان و هه زاران خۆیندکاری هه یه

له بهرگی جیاوازا، له زه مان و زه مینی جیاوازا، هی وا هه یه شانازی به زانست و شهاده که یه وه دهکات، هه میسه دهلی: من وام و من وام، وهکو نه وهی کهس هیج نه زانی. حساب بو کهس ناکات.

هی وا هه یه شانازی به به نه سه ب و بنه ماله که یه وه دهکات دهلی: (من له فلان بنه ماله م). مه بهستی نه وه یه چون هاوشانی فلان که سم که له فلان بنه ماله ی تره. ته نانهت نه م نه خو شی یه پیسه جاری وا هه یه له ناو خه لکانی زور ئیماندارو نه هلی مرگه وتیشدا زیندوو ده بیته وه. به لام به نوری ئیمانه که یه کسر بهرچاوی رون ده بیته وه هه ست به که موکوری خوی دهکات و په شیمان ده بیته وه. هه روه کو صه حابی پایه بهرز (ئه بو زه ری غیفاری) له کاتی دمه بو له و قسه تیک گیراندا به بیلالی حه به شی ووت: کو ری دایک رهش!! به لام هه ر زوو په شیمان بو وه داوای له بیلال کرد به و قاچه ره شانهی پی بخته سهر سهر دمو چاوه سپیه که ی نه م! به لام بیلال گهر دنی نازاد کرد.

یاخود نه م نه نانیه ته به هو ی پله و پایه و ده سه لات و ده ست رویش تو ییه وه توشی مرو ف ده بیته. کاتی مرو ف حه ره س و حیمایه له پشتی خو یه وه ده بین، پله و پو سستی خوی له

حکومەت و سولتەدا دەبینی. ئەمجا خۆی لە ئاستی کەسیکی
 بێ دەسەلاتی، بێ خزم و کەسەوه دەبینی، وا ئەزانێ ئەم
 هاوشانی ئەو نی یە و ئەو هاوڵاتیەیی پێ کەمە، بێ دەسەلاتە،
 مافی ئەو نی یە لەکەڵ ئەودا بە ڕیگادا بپروات، یان بەو
 ڕیگایاندا تێپەرێت کە ئەو خاوەن پایەیی پێدا دەپروات.
 یان لە فەرمانگەو دائیڕەدا نابێ ئەم وەکو ئەو سەرە بگری،
 چونکە دەلی: (أَنَا حَرٌّ مِنْهُ).

هەر وەکو لە میژوی ئیسلامیدا بۆمان دەگیردرێتەوه کە
 لە (میسر) لە زەمانی خیلافەتی حەزەرتی عومەری کۆری
 خەتابدا، فەرماندەیی بەناوبانگی ئیسلام (عەمری کۆری عاص)
 کە والی میسر بوو، لەکاتی پێشبرکێ ی سالاڵەیی ئەسپ سواریدا
 کە وەکو پالەوانێتی وەرزشی ئەنجام دەدا. کۆری عەمری
 کۆری عاص لەکاتی پێشبرکێ دا، پێش هەموانی دایەوه، تەنها
 یەك کەسی لە هاوشانی خۆیەوه بینی کە ئەسپەکەیی تاودابوو،
 دەیویست یەکەمی پێشبرکێ ی ئەسپ سواری بەدەست بەیانی..
 کۆری عەمر کە سەیری خۆی کرد، ئەم کۆری والی میصرەو
 باوکی بەناوبانگترین فەرماندەیی سەربازیهو خاوەن نفوزو
 دەسەلاتە، ئەو کەسەش کە دەپهوی پێشبرکێکەیی لێ بباتەوه،
 کەسیکی قیبتی، مەسیحی میصرەو بێ پشتیوان و بێ کەس

و كارمۇ ھاۋالاتىھكى وەرزىشكارى سادەيە. بۇيە يەكسەر لە
 دلى خۇيدا ئەنانىيەتى جولۇ، وشە ناشايستەكەى ئىبلىس لە
 ناخيدا جولۇ (أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ). بەلام ئەم بە جورىكى تر تەعبىرو
 گوزارشتى لەم بۇچونەى داۋ، لەگەل لىدانى قەمچىەك لە
 پشتى بۇ ئەۋەى ھىزى لى بېرى و دۋاى بخاۋ خۇى يەكەمىيەكە
 بەدەست بىنى. پىشى ووت: ئەم قەمچىە بگرو بىزانە كى
 لىت دەدات. بىناسە (أنا ابن الأكرمين). من كورى چاكتىرین و
 بەرپىزتىرىنم!! تەماشاكەن (أنا) چۇن مرقۇف بە ھەلەدا دەبات.
 بەلام كاتى ئەم گەنجە بى كەسە، مەزلومە شكۋاى
 مەزلۇمىيەتى خۇى بىردە لاى خەلىفەى مسؤلمانان ئىمامى
 عومەر، لە ئەفرىقاۋە رۇيشت بۇ ئاسىيا، لە مىصرەۋە چوۋ
 بۇ مەدىنە، بۇ لاى كاربەدەستى دادپەرۋەر. ئىمامى عومەر
 ھەرزوۋ بىرپارى دادپەرۋەرانەى خۇى دا. ئەم (أنا) يەى
 ھەلۋەشاندەۋە بىرپارى دا كە ئەۋ قىبتيە، مەزلومە، ستەم
 لىكراۋە، تۆلە لە كورپەكەى عەمرى كورى عاص بكاۋەۋە
 قەمچىەكە لە پشتى بداتەۋە و تەنانەت فەرموشى: ئەگەر
 ھەز دەكەيت قەمچىەكىش لە پىشتە سەرى سەرە روتاۋەكەى
 عەمرى باۋكىشى بدە، چونكە كە سەيرى پلەۋ پاىەى باۋكى
 كىردوۋە ئاۋا ئەنانىيەت و خۇپەرستى گىرتويەتى.

دواى ئه وهى تۆله و مرگيرايه وه. ئيمامى عومهر ئهم رسته جوانهى
 فهرموو، كه ههر دهبي قسهى عومهرى دادپهروهر بى كه فهرمووى:
 (متى استعبدتم الناس وقد ولدتهم أمهاتهم أحراراً) ئه رى تا كهى خه لكى
 دهكهن به كۆيله، له كاتيكا به ئازادى له دايك بوون؟!.

ئه مپروش دهبينين چۆن كورپى بهرپرسانى حيزبى و حكومى
 به ئوتۆمبيله ئاخىر مۆديله گانيان. كه به پارهو قوتى ئهو
 ميلله ته كړيو يانه و دزيويانه، پۆز به سه ر خه لكى پاكو هاو لاتی
 ساده دى دى پاكي ئهم كوردستانه دا لى ددهن و ده لىن (انا ابن
 الأكرمىن)، به لام به داخه وه عه دلى عومهرى نى يه پشتيان
 نه رم بكات ئهو (انا) يه يان له بير بباته وه.

كه واته: هۆكارى يه كه م بۆ ئه وهى مروف توشى ئه نانيه ت و
 خۆپه رستى ببى، برىتى يه له (انا، انا) من، من. من هاوشانى
 خه لكى نيم.

ووشه دوه م: (لى) كه فيرعه ون وتى: ﴿الْيَسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ
 وَهَٰذِهِ الْأَنْهَرُ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِي ۖ أَفَلَا تُبْصِرُونَ﴾ الزخرف: ۵۱.

واته: فيرعه ون جاريدا به ناو قه وم و گه له كه يداو ووتى:
 ئه ي قه وم و گه لم، من پاشاى ميصرم و فهرمانرخواى ئهم
 و لا ته م، ئهو روبرانه ش به بهر كۆشكه گانمدا دهروات. ئايا ئهم
 ده سه لا ته ي من نابيين؟!.

ههروهها فیرعهون بۆ خۆپه رسته که ی (أنا) شی به کار دهیئا.
 به دهسه لاته که ی بوغرا ببوو. کاتی که ته ماشای موسای پاکو
 خاوهن دهست سپی دهکرد، به هاوشانی خۆی نه دهزانی و به
 چاوی سوک سهیری دهکرد. فیرعهون به قهومه که ی دهگوت:
 ﴿أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَٰذَا الَّذِي هُوَ مِثِّي وَلَا يَكَادُ يُبِينُ﴾ الزخرف: ۵۲.
 واته: ئایا نابینن من چاکترم لهو که سهی ناوبانگی نی
 یهو که سایه تیه کی لاوازو نه ناسراوهو زمان پاراوی یهو له وانه
 نی یه بتوانیت چاک خه لکی تی بگه یه نیت.

ههروهها فیرعهون ئه وهنده خۆپه رست بوو که به قهومه که ی
 دهگوت: ﴿مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ﴾
 غافر: ۲۹.

واته: من ته نها هه ر ئه و راو بۆچونه به چاک دهزانم و لام
 په سهنده که پیم راگه یاندن. من ته نها رێبازی چاک و دروستم
 نیشانداون!!

ههروهها فیرعهون به په رله مانه کارتۆنیه که ی و دهر باره گانی
 دهگوت: ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَأْتِيهَا الْمَلَائِكَةُ لَعَلَّكُمْ مِنَ الْإِنسِ
 غَيْرِ﴾ القصص: ۲۸.

واته فیرعهون سه رکه شانه ووتی: ئه ی خه لکینه من که سی تر
 شک نابهم که شایسته بیت به وهی خواتان بیت. جگه له خۆم!..

بەئى ئەمەش كە فىرەئون ووتى. بوو بە مەدرەسەيەك
كە ھەرچى دىكتاتورى سەر زەوى يە ھەمان شت دووبارە
دەكەنەو (قەسە ھەر قەسەى مەن، پرىنى و بۆچۈنى پەسەند
ئەو ھەيە مەن پەسەندى بىكەم، ئەو ھە چاكە مەن پىم چاكە).

بەداخەو ھە ئىكشى يان لە ترسان يان بۆ ماستاۋچىتى
چەپلەي بۆ لىدەدەن و دەللىن: (إذا قال صدام قال العراق).
واتە: ھەقلى ئەو ھەموو مىليون ھەلگەي ئەم وولاتە بە قەدەر
ھەقلى ئەو سەرۆكە كار ناكات!!! يەنى ھەقلى ئەو ھەموو
مىللەتە بەو ھەموو ھەلگە زاناو پروفىسور و دكتوراۋ ياساناس
و پىتۆل و ھەكىمەو ھەكسانە بە سفر!!

ئەي خۇ بىنىمان دىكتاتورەكەي مىصر - ھوسنى ناموبارەك
- كە سەرھەتاي خۇ پىشاندان و نارەزايى ھەلگى وولاتى مىصر
كە دەيان سال بوو سەرگوت كرابوو، دەستى پىكرد، ھاتە سەر
شاشەو دەيگوت: خۇ مەن ھەزناكەم لەسەر دەسەلات بىمىنەو،
بەلام ھەرچەندە سەردىنەم و سەر دەبەم و بىردەكەمەو. تا
كەسەك كە شايانى ئەو بى لە جىگەي مەن بى، تەنھا ھەر
(خۇمە)!!! بەلام چارەنوسى ئەم خۇپەسەندە، ئەم ئەنانىيە،
كە فىرەئون سەر قافلەيەتى و ھەزاران دىكتاتور ھاورىبازانى
چىيە!؟

ئەو چارەنوسیانە کە پوژی بەرامبەر حەق و راستی وەکو
میزلەدانی کە فوی تیکرابی و برۆا بە روی ئاسمان. بەلام هەرکە
درکێکی پیداجوو، شتیکی بەرکەوت، فش دەبیتەووە دەکەوێتە
سەر زەوی و حەجم و قەبارە ی راستەقینە ی دەرەکەوێ. ئەم
خۆپەسەندەش کاتی زانیان گڕۆڵەیان کەوتۆتە لیژی ئەمجا
دەگەرپنەووە بۆ پەئی میلەت، هەرودەکو فیرەوون کە تینی بۆ
هات بەرامبەر موسای رزگارکاری چەوساوان و پشت شکینی
زالمان، ووتاری بۆ جەماوەر دەداو دەیکوت: ﴿قَالَ لِلْمَلَإِ حَوْلَهُ
إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ عَلِيمٌ﴾ (٣٤) يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ
فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿ الشعراء: ٣٤ - ٣٥.

واتە: فیرەوون هیچی بۆ نەمایەووە، بەدانیشتوانی دەورووبەری
خۆی ووت: ئەم موسایە جادوگەرێکی زاناو شارەزایە. دەیهوێت
لەسەر زەوی خۆتان دمرتەن بکات بەهۆی جادووەکەیهووە،
فەرمانتان بە چی یە؟ چی بکەین باشە تا سنوورێکی بۆ
دابنێین؟

هەزار پەرحمەت لە وتاری بیژی حەق بیژ، شیخ عبدالحمید
کشک، کە لە وتاری کیدا لە خطب الشیخ عبدالحمید کشک ج
٨ ص ٢٧ دا نوێسراوەتەووە. لەسەر شیکردنەووەی ئەم ئایەتانە
دەفەر موی: (مَتَى كَانَ فِرْعَوْنُ يَأْخُذُ رَأْيَ غَيْرِهِ؟ هَذَا الدِّكْتَاتُورِيَّةُ

إِذَا شَعَرْتَ بِالْفَشْلِ تَرْجِعْ إِلَى الشَّعْبِ، وَبَعْدَ مَا يَصْفُو لَهَا الْجَوُّ، تَفْتَحِ السُّجُونَ لِلشُّعُوبِ).

بەپراستی جی ی سەر سوپمانە. ئەووە گەیی فیرعهون وای لێهاتووە دەگەرپێتەووە بۆ رای خەلکی؟! بەپراستی دیکتاتۆریەت ئاواپە. هەرکات هەستی بە فەشەل و هەژووشان و پوژی پەشی خۆی کرد، دەگەرپێتەووە بۆ رای خەلکی و بۆچونیان وەردەگرێ و راپرسی دەکات! بەلام هەرکات مەترسی لەسەر نەبوو. جەووەگەیی بە دل بوو. ئەووە دەرگای زیندانەکان بەسەر گەلدا دەکاتەووە!.

بەلام سەرەنجامی فیرعهونیش هەر تیاچون بوو. هەر بەو نیلەیی شانازی پێوە دەکرد تیاچوو!.. هەر وەکو ئیبلیس بەهۆی ئەو ئەنانیەت و خۆپەرستیەووە بە لەعنەت کرا..

سێیەم: ووشەیی سێ یەم کە خۆپەرستان بەکاری دەهێنن (عندی).
 ﴿قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي﴾ القصص: ۷۸.

ئەمەش کە قارون ووتی و بەردی بناغەیی دانا، بوو بە بناغەیی مەدرەسەیی فیکری سەرماپەداری.. ئەمە پۆ جیهانی سەرماپەداری دەلی: گرنگ ئەووەیە پارەت دەست بکەوێ. ئیتر شتیک نی یە بەناوی حەرام. وە شتیک نی یە ناوی قەرزی بێ سوو - رێبا - بێ.

به‌لام سه‌ره‌نجامی قارپونی خۆپه‌رستیش هه‌ر به‌هیاك
چوون بوو. ﴿فَغَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ﴾ القصص: ۸۱.

ئه‌مه‌رۆش له‌سه‌ده‌ی بیست و یه‌گدا، وا جیهانی سه‌رمایه‌داری
به‌هۆی رپبا خۆریه‌وه، به‌دمیان بانکی گه‌وره ئیفلاسی خۆی
راگه‌یاندا، وه‌كو قارپون و سامانه‌كه‌ی به‌ناخی زه‌وی له‌ناوچوندا
رۆچوو.

به‌ئێ له‌بواری تاكه‌كه‌سه‌یشدا ده‌یان كه‌س هه‌ن كه‌ خوای
گه‌وره مال و سامانی زۆری خستونه‌ته به‌رده‌ست، به‌لام وه‌كو
قارون خۆپه‌رستن.

سه‌رنجی ئه‌م روداو په‌سته‌قینه‌ بده‌ن، كه‌ دكتۆر محمد
راتب النابلسی، له‌ كتیبه‌ به‌نرخه‌كه‌یدا (موسوعة أسماء الله
الحسنى ج ۱ ص ۱۵۲) دا ده‌فه‌رموئ: كورپێکی گه‌نجی زۆر رێك
و پێکی به‌دین و خواناس، په‌هوشت به‌رز، سیما پاك و جوان،
چوووه خوازبێنی كچی كابرایه‌کی ده‌وله‌مه‌ند، كه‌ كچه‌كه‌ زۆر
دیندارو په‌هوشت به‌رز بوو. به‌لام باوكی چاوی ته‌نها پاره‌ی
ده‌بینی. بۆیه‌ كاتێ ئه‌م كورپه‌ چوووه خوازبێنی ئه‌م كچه‌،
باوكی كچه‌كه‌ ته‌نها یه‌ك پرسیارى له‌ بنه‌مائه‌ی كورپه‌كه‌ كرد.
ئه‌ویش ئه‌وه‌ بوو: ئه‌م كورپه‌ كه‌ ده‌یه‌وئ ببێته‌ هاوسه‌ری كچی
من، مانگی چه‌ندی ده‌ست ده‌كه‌وئ؟! ووتیان: ئه‌وه‌نده. باوكی

کچه که به لوت بهرزی و ته که بوریکه وه ووتی: جا خو ئه وه
پاره ی سه عاتیکه که من پهیدای ده که م، یانی نه وه یه ک مانگی
ته و او پاره ی یه ک سه عاتی من پهیدا ده کات؟! من چو ن کج
ده دم به هه زاری ئاوا. کچی من به وه به خپو ناکری!!

به م شیوه یه نه م خو په سه نده نه م بنه ماله به پرزه ی له
ماله که ی کرده دهره وه. به لام نه نه م کوره ژنی هینا، نه نه م
کچه شوی کرد. سال هاتن و روشتن ﴿وَتَاكَ الْآيَاتُ تُدَاوِلُهَا
بَيْنَ النَّاسِ﴾ آل عمران: ۱۴۰.

نه م پیاوه بازرگانه، بازرگانی و معامه له که ی پرۆ به پرۆ
روو له شکست بوو، هه رچه ند ده یویست هه ستیته وه زیاتر
تیده شکا، تا هیچی نه ما، ئیفلاسی کرد، خواخوا ی بوو کاریکی
باشی لای یه ک دهره ده ست که وئ، نه م کوره گه نجه ش خوا ی گه وره
دهرگای رزق و پرۆزی فراوانی لی کرده وه بوو به سه ره رشتیاری
پرۆزمیه کی گه ورمو له بهر ده ست پاکی و نه مینی وه کو
خاومن کو مپانیا وا بوو، باوکی کچه ده و له مه نده که ی جاران،
زور به مه منونی یه وه چو وه لای و داوای لی کرد له سه ر کار
دایمه زری ئی ﴿جا خه لکی خو په رست هیچی پی عه یب نی یه،
نه گهر هه ی بوو وه کو کهر دهره ی، نه گهر نه یبوو وه ک سه گ
ده وهری﴾. له بیر خو ی دهره وه که نه مه هه ر نه وه گه نجه یه

كە ئەم وائەزانی كچەكەى ئەمى پى بەخىو ناكرىت، بەلام ئەم كۆرە مسولمانە دلفراوانە، باسى رابردووى نەكردوو ھەر لە روشى نەدايەو، بەگەرمى پيشواى لىكردوو كاريكى شايستەى پيسپاردو سەرەنجام ئەم پياوہ خۆى مى ئەم گەنجە صالحە، خواناسە، بەريزەى گرت و داواى لىكرد كە كچەكەى پيشكەش بكات! كۆرەكەش بە سوپاسەوہ دەستى ماچ كردو بە كچە پاكە خواناسەكە شاد بوو.

كەواتە ھەرگىز بەھۆى دەولەمەندیەوہ مەبە بە كەسىكى خۆپەسەند، چونكە سەرەنجامى خراپە.

ئەمرو بەداخەوہ خۆپەرستى و ئەنانىەت بە چەند شيواز دەبينرى. بەلام ھەموى پەشيمانى لەدوايە. ئەمەش چەند نمونەيەك لە خۆپەرستى:

خۆپەرستى لە ژيانى خيزانيدا: پياوى وا ھەيە خۆپەسەندو ئەنانى يەو لەناو خيزاندا تەنھا برپاوى بەراو بوچونى خۆى ھەيە، پرس و راويژ بە خيزان و منالەكانى ناكات، منالەكانى ماچ ناكات، لەگەلئيان دانانىش، نانيان لەگەل ناخوات..

ھەروەھا ژنى وا ھەيە ئەوہندە خۆپەسەندە ھەرچى حيساب بى بۆ ميردەكەى ناكات. كاتى كەسانىك دەچنە لاى ھاوسەرەكەى بۆ ئەوہى باسى شتىكى لەگەل بكەن ئەم ژنە

یهگسه ر دیته وهلام و بریار دهردهکات و هیچ حساب بۆ
هاوسه ری، هاوژینی ژیانی ناکات..

جاری واش ههیه گوریک له مالد. یان گچیک له مالی باوکید.ا.
ئهوهنده خۆپهرسته، خۆی کردوو به دهرپاستی مال و ژیانی
ئهه خیزانهی ناخۆش کردوو حساب بۆ دایک و باوک و خوشک
و براکانی ناکات.. جا به پاستی ههر خیزانیک خۆپهرستی و
ئهنانیهتی تیدا بی خۆشبهختی لی باردهکات و بارگه و بنه ی
دهپچیته وهو ناارامی زال دهبی بهسه ر ژیاناندا.

ههرکه سی تهنها خۆی ببینی و وا بزانی ئهوهی ههیهتی. له
نان و له ناوو له مهکانهت و پلهو پایه و منال و مال. هی ئازایهتی
و جوامیری خۆیهتی، ئهوه به پاستی به ههله جووه. ئهوه خوی
گهوره پهند و وانیهکی وای دادهدا که دهیکات به پهند..

بانگخوازی ناوداری سوری (د. محمد راتب النابلسی)
دهفه رموی: ژنیک که شوی به پیاویک کردبوو، که چهند سال
بوو ژیانی هاوسه ری پیکه وه نابوو، به لام منالی نه بو بوو. ئهه
ژنه ی که زانی به پشکنینی پزیشکی هۆکاری منال نه بونه که ی
له مه وهیه، داوای له میرده که ی کرد که بچئ ژنی دووه م بینئ
و با له خۆشی منال مه حروم و بی بهش نه بیئت. ئه وه بوو کابرا
ژنی دووه می خواست و ئهه ژنه یان ههر زوو که وته بواری

ھامىلە بوون و منال بوونەو. دواى چەند سالىك كە ئەم ژنە تازە دوو منالى ھەبوو، وە ھامىلە بوو بە منالى سى يەمى. بە ھەويەكەى ووت: قسە لە قسەمدا نەكەى ھەى وەجاخ كوڤر. ئەگەر ھىچ بویتايە منالىكت دەبوو!! تۆ تەنھا خزمەتكارىكى لەم مالدەاو ھىچى تر. ئەودتا من مندالىك لە سكمايە، منالىكم بەبەر مەمكەو، مەى، منالىكم لەتەنىشتەو وە دانىشتوو. لەبەر ئەو (من) ھاوشانى تۆنىم!!

بەلام كى باومردەكات كە لەماو، مەىكى كەمدا منالەكەى سكى لەبارچوو. دوو منالەكەى تریشى يەك بەدواى يەكدا مردن! وەھىچ منالى تریشى نەبوو دواى ئەو. بەلام پاكى و بىگەردى و دەسەلات ھەر بۆ خواى پەروردگارە كە ئەو ئاھەرتەى كە چەندىن سال بوو منالى نەبوو. خواى گەورە لەسەر يەك پىنچ منالى كورى پى بەخشى!! وە ئەو ژنە تازەى بوو بى منال و لەلای ئەمان بەخىو كرا!!

مامۇستا ملا ئەحمەدى سىوھىلى لە شىعەركدا لەژىر ناوئىشانى (بەشى خودا) دەفەر موى:

شانازى مەكە بەسەر خەلك و خاك

تۆش و پەنەى ئەوان ئەبىتەو وە خاك

لەم ژيانە كەمەى دونىاي بى بەقا

بەرامبەر بە خوا با بىتبى وەفا
 ھەموو ساتىكى زىانت ھۆشياربە
 بەدەست خۆت نىە جوان ئاگاداربە
 ھىنەرو بەخشەر بۆ لاشەو گىانت
 ھەر خوايە چاگەى ئەوئ، نە زىانت
 ھەست و زانين و بينين و بىستن
 جوانى و دەسەلات، بىدارى و خەوتن
 ئەولادو مال و خزم و دوست و كەس
 تواناي خۆت نى يە، عەگاي خوايەو بەس..

ئيماندارى بەرپىز، مەرقى وشيار: ئاگاداربە زۆر خۇپارىزبە
 لە خۇ پەسەندى، بە تايبەت ئەو كاتانەى كە ئىشيك ھەر
 بەتۇ دەگرا، خەلگى دەھاتنە بەر دەرگات. جا كاربەدەستى،
 مامۇستاي، خاوەن پىشەيەكى، پياو ماقولئىكى، دوكتۇرئىكى،
 دەولەمەندئىكى. نەچى بەفرسەتى بزانى بلىى تەنها (من)
 ھەم ئىتر چۆنم بوئ ئاوا رەفتار دەكەم، چونكە عاقىبەت و
 سەرەنجامى نەدامەتيە.

ھەر د. محمد راتب النابلسى دەفەرموئ: حەفتا ھەشتا
 سائىك لەمەوبەر لە دىمەشقى سوريا. دىكتۇرئىكى پياو ھەبوو،
 ئەم پزىشكە ھەرچەند پياو بوو. بەلام پىسپۇرپەكەى لە بوارى

بهائی دواى چهندين سال له کارى پزىشکى و کۆکردنه وهى
پارميهکى زۆر، له خۆشترين جىگای شارى ديمهشق، جوانترين
و سهرنج راکيش ترين خانوى کرد، ئەم گۆشکه ههتا ئیستاش

له دیمه شقی سوریا ماوه. به ئی کاتی که چوو ه ناو خانوو
 بی وینه که یه وه. سبحان الله، هر ئه وه شه وهی که چوو ه ناوی
 جه لدهی دهماغ ئی داو توشی شه له له بوو!! ماومیه کی کهم
 ژنه که ی خزمه تی کردو به ده وریه وه بوو. به لام که زانی تازه
 ئومیدی چاک بونه وهی لی ناکری، داوای له مناله کانی کرد که
 بیبه نه هه وره بانای خانوه که یانه وه و خزمه تکاریکی بو بگرن،
 که خواردنی بداتی و پاکی بکاته وه!!

به ئی ئهم پزیشکه که به و بی ویزدانیه ته واوی ته مه نی
 پارهی بو ژن و مناله که ی گوگرد بو وه. له پیناوی ئه وهی زیاتر
 دهوله مه ند بی و کۆشک و ته لاری جوانترو خواردنی خوشتەر
 بو ژن و مناله که ی ئاماده بکات، به و هه موو زانسته ی که له
 بواری پزیشکی ئافره تاندا هه یبوو، ته نها یه ک خزمه تیشی
 له بهر خاتری خوا به نه خوشتیکی هه ژار نه کرد، بویه وای
 دهمزانی که ژن و مناله کانی له م نه خوشتیه دا له سه ر چاوی
 ده گرن. به لام که سه یری کرد وا خزمه تکاریان بو گرتو وه و
 ژنه که ی دیار نی یه، داوای خیزانی کرد. خزمه تکاره که هه موو
 جارئ له هه وره بانه که وه ده هاته خواره وه و دەرۆیشه وه بو
 سه ره وه بو لای و روی نه ده هات بلئ: ژنه که ت ده ئی: هه زنا که م
 بیبینم! بویه ده یگوت: پیم وتوو به ت بو لات. به لام نازانم

بۆچی نایەت؟! تا دواى چەندىن جار، ئەم پزىشكە پەككەوتە
تێگەشت كە ژنەكەى ئىتر ئامادە نى يە لەلای بێت و تەنانەت
گوێى لە قسەى زۆر ساردو سووك بوو، كە ژنەكەى پێى
دەوت و بێزارى خۆى لەم پەككەوتەيە دەردەبەرى!

بەلێ ئەم پزىشكە ماوەى هەشت ساڵ بەم شێوەيە ماوە. تەواوى ئەو هەشت ساڵە تەنها ئەو كەسەى بە مانگانە وەكو خزمەتكار بەكرێيان گرتبوو. خواردن و خواردنەوى دەدايەو پاكى دەكردەموو بۆ يەك جارىش ژنەكەى و مائەكانى نەچونە لای قسەيەكى لەگەڵ بكەن.

نەك هەر ئەو بەلگەى ئەنجامى ئەو بۆگەنە ناخۆشەى كە لەلاشەى دەهات و لە هەورەبانەكەو بۆ ناو مائەكە دەگەرايەو. ژنەكەى برپارى دا ئەو بۆگەنە لەمائەكەى دوربختەو ئەم خانووە پاك و بۆنخۆشە بەم بۆگەنيە پيس نەبێ، بۆيە لەدورى مالى خۆيان خانويەكى بۆ بەكرى گرت و لەگەڵ خزمەتكارەكە نارديە ئەوى!.. بەلێ هەر ئەو خانووى كە ئەم پزىشكە بە رەنجى چەند ساڵەى و پارە كۆكردنەوى لە ژنانى نەخۆشى هەزار دروستى كردبوو. ئىستا لێى دەكرێتە دەرمەو نايانەوى بە بۆنى لاشەى و نالەنالى شەوانى لەبەر ئازار، هێمنى و پشوويان لێ تيك بچێ!..

سبحان الله ئەو دىكتورى بەزەيى بەژنىكى ھەژاردا
 نەدەھاتەو ھەپشى ژېر نەخۆشەكەي پى فرۆشتن بۆ
 ۋەرگرتنى لىرەيەك، ئەم دىكتورە خۆپەرستە ئەنانى يە، بەۋەي
 كە دەيزانى غەيرى ئەو دىكتورى تر نى يە تا خەلگى بچنە
 لاي. ئاۋا خەلگى نەخۆشى زەلىل دەكرد، خۋاي گەۋرە ئاۋا
 زەلىلى كرد... ئاۋا ئەو كۆشك و تەلارەي كە بەۋ پارانە دروستى
 كرد، بوو بە ھەسەرت و داخ و مەراق و ژورېكيان پى رەۋا
 نەبىنى و سەرەنجام ھەۋرەبانەكەشيان پى رەۋا نەبىنى كە بە
 نەخۆشى تىيدا بژى!

ھەر ئەو ژن و مائالەي بۆ ئەۋان پارەي كۆدەكردەۋە. ھەر بە
 ئەۋان لە مائەكەي كرايە دەرەۋەۋ ھەر بەۋ پارەي كە خەلگى
 پى زەلىل دەكرد، خۋاي گەۋرەش زەلىلى كىردوۋ كىردى بە
 پەندو عىبەرت بۆ ھەركەس پەند ۋەرگىر.

بەللى ئىمانداران: پىغەمبەرى خوا (ﷺ) بەم دوعايە فېرى
 ئەۋەمان دەكات كە ھەرگىز ئەنانى و خۆپەرست نەبىن و
 ۋانەزانىن كە ئەۋەي ھەمانە ھى شەھامەت و ئازايەتى و دلېرى و
 بوپىرى خۆمانە. بەلكو ھەموۋى ھى خۋاي گەۋرەيەۋ ئەمانەتەۋ
 بۆ تافىكردنەۋەيە، ئەگەر بۆ كەمتر لە چاۋتروكانى لوتفى
 خۋامان لەگەل نەبى تىادەچىن. پىغەمبەرى خۆشەۋىستمان

(ﷺ) دهیفرموو: (اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَلَا أَقْلَ مِنْ ذَلِكَ).

خوایه گیان بو چاوتروکانیک و که متر له چاوتروکانیک نه مسپیږی به خوم. چونکه لهو ماوه هره که مه شدا ناتوانم به که لکی خوم بیږم و فریای خوم بکهوم.. به ئی (صَدَقْتَ وَبَرَزْتَ وَبِالْحَقِّ نَطَقْتَ) ئه ی پیغه مبه ری خو شه ویستمان. به راستی ئه گهر بو که متر له چاوتروکانیک لوتف و رحمت و چاودیږی خوی پهرومردگارمان له گه ل نه بی تیاده چین و سرگهردان ده بین. ژیا نمان ده بیت به ژان و تیاچون و له ناوچون..

باگوئ بگرین بو پزیشک و ماموستای زانکو بانگخوازی به ناوبانگی سوری (د. محمد راتب النابلسی) که ئه م به سهراته مان بو ده گپږیته وهو ده فهرموئ:

کهنجیک، لویکی زور پیکه وتوی، بالابه رزی، ریکوپیکي زیرهک. که خویندکاری قوناغی چواری کوليجی پزیشکی بوو، له زیرهکترین خویندکارانی به شه که ی بوو، له هه موشیان جهسته ی ساغ و تهن دروست تر بوو، له هه مویان نه رم و نیان تر بوو، پوژیکیان کت و پر له ناو پو لدا هه سته ی کرد جهسته ی گهرم داها ت و بی هیزی و بی تافه تی پروی تیکرد، به ره مبه ره له شی بی هیزو بی توانا ده بوو، دم و چاوی زمرد هه لگه را،

ئىتر چوو بۇلاي پزىشك و دەستى كرد به پشكنىنى خوین و
چەورى و فشارى خوین و ئەمانە.

دكتۆرى يەكەم پىي ووت: بەپىي شىكارى نەخۇشپەگەت
بى، توشى كەم خوینى بويت. بەلئ بەو قەناعەتى نەكرد،
ئاخر گەنجىك لە ھەرپەتى لاویەتى و چوست و چالاكى داو،
لە خیزانىكى دەولەمەندو خوشخورو خوشحال. بەچى توشى
كەم خوینى دەبى؟! بۆیە چوو لە پزىشكى دووم و ئەویش
كۆمەلئ پشكنىنى بۇ نوسى و سەرەنجام گەشتەنە ئەوہى كە
لە سېلىدا چالاكى زیاد لە پىويست ھەيەو بۆتە ھۆى ئەم
بەھیزى و لاوازیەى!!

بەلئ سېل وەكو كارگەيەكى يەدەگى (احتياط) وایە لەلەشدا
بۇ دروست كردنى خرۆكەى خوین. وە ھەرودھا گۆرستانىكىشە
بۇ ئەو خرۆكانەى كەدەمرن. چونكە لە تەنھا يەك چركەدا
لەناو جەستەى مرؤفدا (دوو ملیۆن و نيو) خرۆكەى خوین
دەمریت!! جا ئەم خرۆكانە كە دەمرن، دەگوازیئەوہ بۇ
گۆرستانى سېل، ئەمجا لەناو سېلداو بەرئىگایەكى ئابورىانە،
ئەم خرۆكە مردوانە دەشكىن و دەروخىن و دەگەزىئەوہ بۇ
ئەصلی پىكھاتنى سەرەتایان!! (چۆن مرؤف لە خاك دروست
بووہو كە مرد دەبیتەوہ بە خاك و خۆل) ئەو خرۆكانەى

خوینیش لەقەبرستانى سېلدا، ئاوا دەبنەو بە ئەو پېكھاتەى
 كە يەكەم جار لىى دروست بوون. كە برىتیه لە: (ئاسن و
 ھیمۆگلوبىن). ئاسنەكە يەكسەر دەچیتەو بە كارگەى خرۆكە
 سورەكانى خوین كە لەناو مۆخى ئىسقاندایە بۆ ئەوەى جارێكى
 تر ببیتەو بە خرۆكەى سورى خوین! ھەروەھا (ھیمۆگلوبىن)
 مەش دەچیتەو بە جگەر بۆ ئەوەى زەرداوى زراوى لى
 دروست ببیتەو!! (بۆ زانىارى: ئەگەر مەرقۇق (۷۰) سال
 بژى. مۆخى ناو ئىسقاندەكانى لاشەى ئەو ئادەمیزادە ھىندەى
 قورسايى (۶۵۰) كىلگم خرۆكەى سورى، (۱۰۰۰) كىلگم (يەك تەن)
 خرۆكەى سېى دروست دەكەن!! ئەمە لە كاتىكدا كېشى ھەموو
 مۆخى ناو ئىسقانى ناو لاشەى مەرقۇق يەكسانە بە (۲۶۰۰) گرام!!!
 وە بزەن: ھەموو خرۆكەيەكى سورى ناو خوینى ئادەمیزاد
 (دوو سەدو ھەفتا ملیون) وردیلەى ھیمۆگلوبىنى تىدايە!!.

بەئى بەرپەزان: پارچەيەك لە سېلى ئەم گەنجەيان بۆ
 پشكنين نارد بۆ يەكلى لە ولاتە پشكەوتەكانى خۆرئاوا.

دواى پشكنينىكى زۆر ورد، ئەمە ئەنجامى راپۆرتى پزىشكى
 بوو: (ئەم سېلە سىستىمى كارى تىكچووە زیاد لەوەى بۆى
 دانراوە كاردەكات و ئەو خرۆكە سورانەى كە مردون وەريان
 دەگرئ و شيان دەكاتەو بە پېكھاتە سەرەتاييەكانى خۇيان،

كە ئەمە ئىشى خۇيەتى و زۆر باشە - بەلام ئەم سېلە ئەۋەندە
چالاک كاردەكات كە: خړۆكە سورەكانى خوین كە تازه دروست
دەبن، ئەوانیش بۆلای خۇى رادەكیشى و دەیانمرینى و شیيان
دەكاتەۋە!!! ئیتەر بەھۇى ئەم كارەى سېلەۋە كە ئىشى ئەۋ نیه و
بە زیادە چالاکى خۇى دەيكات - ناھیلل خړۆكە سورەكە سورى
ژیانى تەۋاۋ بكات و بمرى و بەمردویى بى بۆ سېل، سېلەكە
خۇى دەیمیرینى و شى دەكاتەۋە، ئەمەش دەبیتە ھۆكارى
ئەۋەى كە ھەمیشە ئەم كورە گەنجە خوینى كەم بى و توشى
كەم خوینى بوۋە!!). بەللى ھەرچى دەرمان و چارەسەر ھەبوو
كردیان، بەلام نەیان توانى ئەم سېلە بخەنەۋە دۆخى ئاسایی
خۇى و سەرەنجام دواى ماۋەيەك پىى مرد!!.

غەپرى - الله - سېحانە وتعالى. كى ھەيە بتوانى بۆ كەمتر
لەچاۋ تروكانى ئاگادارى سېلت بى و نەھیلل لەۋ كارەى بۆى
دیارى كراۋە زیاتر كار بكات؟! ھېچ كەس!

دەى كە ئاۋا بەھیزو بەگورپى، گەنجى، زیرەكى، بەتوانای،
لاشەت بەھیزە، ھى خۇتە یا ھى لوتف و كەرەمى خوايە؟ بى
گومان ھى خوايە، كەۋاتە: ئەم خۇپەسەندیەت لە چى؟!

بەرەستى شەرمەۋ شەرمەزارىە مروف ئاۋا بى دەسەلات بى
بەرەمبەر ھەر گۆرانكارىەكى ناۋ لاشەى خۇى كە دەبیتە ھۇى

په ککه وتنی و سهره نجام مردنی، که چی هه ربلی: من وام و من
وامکردو من نه بيم ژيان نابي و خه لکی هه مووی موحتاجی من!!
خوای گه وره به په حمی خوئی په ممان پی بکات و له
خوپه سهندی بمان پاریزی و خواناس بین و خواناس بین..
ثامین.

وَصَلَّى اللّٰهَ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.
وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ..

سهرچاوه کان:

۱. قورئانی پیروژ. تهفسیری ئاسان.
۲. نداءات الرسول لأصحابه، محمد عبدالعاطي بحيري. ج ۱، ص ۳۶۹-۳۷۹.
۳. خطب الشيخ عبدالحميد كشك. ج ۸، ص ۲۷.
۴. موسوعة الأسماء الله الحسنى. د. محمد راتب النابلسي. ج ۱، ص ۱۵۴، ۱۵۲، ۱۴۳.
۵. گوڤاری دوانگه. ژ: ۳۲-۳۳.

بهشی دووهم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

ئەنانی واتە: زیادەرموی لە خودپەرستیدا، ھەزکردن بەوہی
خۆت ببیتە خواوەنی ھەموو شتێک. مرۆفی خودپەسەند ئەگەر
کەسێک بوو ھاوبەش و ھاوێلی لە دەسکەوتەکانیدا، ھەست بە
دوودلی و ڕاپایی دەکات. خودپەسەند بەرژمەوہندی خۆی دەخاتە
سەر و بەرژمەوہندی ھەموو خەڵکیەوہ. لە پێناوی بەدیھێنان
و ھێنانەدی دەسکەوتەکانیدا گۆی بەزەرمرو زیان و ھەستی
کەسانی دی نادات. بەگورتی: ھەموو شتێکی بۆ خۆی دەوێت.
جا بۆ ئەوہی بزانی تۆ کەسێکی ئەنانی و خۆپەرستی، ئەوا لە
خۆت بپرسە و بزانی ئایا:

کاتێک کەسانی دەورووبەرت دوچارى ناپەرھەتی و ناخۆشی
دەبن، گەرنگی بە دڵنەوااییان دەدەیت یان نا؟!

ئایا کاتێ ھەڵەت کرد داواى لێبوردن دەکەیت یان نا؟.

ئايا ھاۋپىكانت بە قسە كىردىن لەگەلتىدا دلخۇش و شادمان دەبن يان نا؟.

ئايا زۆر جار قسە لەگەللى خودى خۇت دەكەيت؟ ئايا ھەۋل دەدەيت ھەموو رېگەيەك بەكار بەھىت بۇ ئەۋەى دەۋرۋبەرت بە بۇچۈنەكانت رازى بىكەيت (ئەگەر وابىت ئەنانىت).
ئايا رېز لە ھەۋل و ماندوبونى كەسانى دى دەگىت؟
(ئەگەر دەگىت ئەۋە ئەنانىت).

ئايا خۇت بەكەسىكى داناو خاۋەن ئەزمۈون دەزانىت؟
(ئەگەر وابىت ئەنانىت).

ئايا ھەز بەكارى خۇبەخشى دەكەيت؟ ئايا بە ھاۋكارى و يارمەتىدانى دەۋرۋبەرت خۇشچال دەبىت؟ ئەگەر ۋەلامەكەى بەللى يە، ئەۋە تۆ دورىت لە ئەنانىت..

ئايا كاتى دەۋرۋبەرت رەخنى بىياتنەرانەى دىلۋزانەت لى دەگىن ھەست بەنىگەرانى دەكەيت؟ ئايا لەۋ باۋەردايت كە ھەمىشە بۇچۈنى تۆ راست و درۋستە؟ ئەگەر ۋەلامەكەى بەللى يە، ئەۋە بزانە نىشانەى ئەنانىتەت تىدايە..

جا ئەگەر كەسىكى ئەنانىت، دەتوانىت بەخۇتدا بىچىتەۋەۋ ھەۋلىدە بىيتە كەسىكى خۇشەۋىست لەلەى خەللى، دوربەكەۋەۋە لە خودپەسەندى، كاربەكە بۇ بەختەۋەرى دەۋرۋبەرت، مەمانەت

به تواناكانى خۆت هه بێت، دڵنیا به ئەگەر بتهوێت دهتوانیت خۆت بگۆریت.

ئیمانداران: پێغه مبهرى خوشه و یستمان (ﷺ) هه میسه هاوه لانی ئامۆزگاری ده کرد له وهی که توشی ئەنانیهت ببن. ته نانهت ئاگاداری ده کردنه وه که خۆیان له وشه ی (أنا) ش بپاریزن.

بۆ نموونه: جارێکیان که سیك له ده رگای مالی پێغه مبهرى خوا ی دا، پێغه مبهرى خوا (ﷺ) فه رمووی: کێ یه؟ کابرا ووتی: منم (أنا)، پێغه مبهرى خوا (ﷺ) فه رمووی: ئەمه چی یه (أنا، أنا)، بۆ ناوی خۆت نائی ی. وهکو ئەوهی پێ ی ناخۆش بێت که ئەو که سه بلێ (أنا). چونکه (منم) وهکو ئەوه وایه که سیك زۆر خۆی به که سیکی ناودارو ناسراو بزانی، وه وایزانی هه موو کهس ئەو ده ناسی. بۆیه چاکتر وایه مرۆف ناوی خۆی بلێ و به مهش دوور ده بێت له ئەنانیهت و خۆپه رستی و خۆپه سه ندی..

به رپـزان: خوا ی په روه ردگار ـ سبحانه و تعالی ـ به به جێ هێنانی کرداری فێری ئەوه مان ده کات که دوربین له ئەنانیهت و خۆپه رستی. ده فه رمووی: هه رگیز برپارمه ده و مه ئێ حه تمه ن من واده کهم و واده پۆم و ئەو ئیشه ئەنجام ده ده م. به لگو بلێ: ئەگەر خوا وویستی له سه ر بێ واده کهم. به م شیوه یه خۆت له ئەنانیهت

و خوږهشت زانین دهپاریزی. نایه ته که دمه رموی: ﴿وَلَا نَقُولَنَّ لِشَآئٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا﴾ (۲۳) إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ﴿الكهف: ۲۳ - ۲۴. سبحان الله. مړوف هه ركات وو شهی (إن شاو الله) به کار هیڼا، په کسره له خوږه رستی و نه نانیته دهپاریزی و نه و غه ریزه خرابه ی نه نانیته ی له دهر و نه ده چیته دمره وه..

به پریزان: ته ماشا که نه. توی مسولمان له ناو نویژده که تدا ده لی ی: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ ﴿نَالِي﴾ (إِيَّاكَ أَعْبُدُ وَإِيَّاكَ أَسْتَعِينُ) خوت جیا ناکه یته وه له کومه لی مسولمانان.. جاریکیان نه عربیه که تازه مسولمان ببوو هاتبوه شاری مه دینه، روی له پیغه مبهری خوا (ﷺ) کردو ووتی: (اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي وَمَحَمَّدًا وَلَا تَرْحَمْ مَعَنَا أَحَدًا) رواه البخاری (۶۰۱۰).

خوایه گیان ته نها رحم به من و محمه د بکه یت، وه رحم به که سی تر مه که له گهل نیمه دا. هر رحم به م دوانه مان بکه! به لی نه مه نه نانیته که هر بکه ی خوا جگه له تو رحم به که سی تر نه کات. بویه پیغه مبهری خوا (ﷺ) په کسره لی ی هاته دنگ و نه م هه لیه ی بو راست کرده وه و فرمووی: (لَقَدْ حُجِرْتُ وَاسِعًا). به راستی رحمی فراوانی بی سنوری خوی گه ورت بچوک و به رته سک کرده وه! بلای خوایه رحم به نیمه ش و به هه موو مسولمانان بکه ی.

ئەگەر ئەو خەلگە ھەمووى بچنە بەھەشت بەرھەمى خوا
 چى لە ئىمە كەم دەبىتەو دە چى لەبەشى ئىمە لە بەھەشتا
 دەدرى بەكەسانى تر؟! ئەگەر خەلگى ھەموو بچنە دۆزەخ
 ئىمە چى قازانچىك دەكەين؟!

بەلئى ئەمىرۇ ئەنەنىيەتى ئەو ئەعراپىيە لە زۆر كەس لە
 مسوولماناندا پەنگى داووتەو دە. تەماشە دەكەى ئەگەر بۇ خۇى
 توشى خىرو خۇشەك بوو، بە بى ئەوئى ھىچ لەخۇى كەم
 بىتتەو دە، ھەز ناكات ئەو خەلگەش توشى ئەو خىرو چاكەپە
 بىن، سودمەند بىن لەوئى ئەم لىي سودمەند بوو دە، ھەز
 دەكات كەس پىي نەزانى!!..

بەلئى ئەمىرۇ فىكرەى ئەو ئەعراپىيە ئەنەنىيە، خۇپەسەندە
 دەكرى بەكردار، كارى بۇ دەكرى، بەرنامەى بۇ دادەپىژرى.
 جارەن خەلگى تەنھا مسوولمان بوون بەس بوو بۇ ئەوئى
 بىيان بەستىتتەو بەپەكەو دە، كەچى دوزمنانى ئىسلام ھاتن
 ئەھلى ئىسلاميان دابەشكرد بۇ سەر بىرى نەتەو پەرسىتى (كە
 نەتەو پەرسىتى جىاوازە لە سۆزى نەتەواپەتى).

ئەوئەتا تورك دەلئى: ھەر مەن ھەم. ئەتاتورك نوپۇز بانگىشى
 كەردبوو بە توركى، دەيگوت: جگە لە زمانى توركى ھىچى تر
 ھىچ نىە!.

عەرەب دەلئ: غەيرى عەرەب ھەر بۇ خزمەتكارى باشە،
ئىمە سەيیدو گەرەى خەلکین!.

فارس لەولاولە دان بەگەسدا ناھینئ.

کوردیش بۇ بەرپەرچ دانەوہیان دەلئ: جگە لە کورد
نابئ هیچ نەتەوہى تر ھەبئ. (کورد تا ئیستا نەچۆتە قالبی
نەتەوہپەرستیهوہ، تەنھا سۆزى بۇ نەتەوہى خۆى ھەیهو دەلئ
با منیش ھەبم، ھەرۋەکو ئەو گەل و نەتەوانەى تریش ھەن).
ئەمجا دواى ئەوہ خەلکى مسوڵمانیان دابەشکرد بەسەر
شیعەو سونەدا، پاشان دابەشکردن لەسەر ئاستى ناوچەگەرى و
تایەفەگەرى! بۆنمونە:

ئیمەى میللەتى کورد ماوہیەکی زۆر وابەستە بوین بەیەکەوہ
لەسەر بنەمای ئەوہى کە کوردین و مسوڵمانین، ھاوزمان و
ھاوئاینین. دواى ئەوہ ئەویش گۆرا بۇ کوردایەتى دابەشکردن
لەسەر بنەمای ئەملاولا، بادینى و سۆرانى. ئەویش وردتر
بۆوہ، ئیستا گەیشتۆتە ئەوہى ھەرگوندەو خۆى دەرەخاو
خۆى رادەنوینئ و خۆى زال دەکات بەسەر گوندەکانى تردا.
ئەمپۆ رۆزى گوندى فلانە، خەلکینە وەرن بۇ سەیران
بۇ ئەوئ.. گوندەکەى تر لەرقى ئەو خەلکى زیاتر لە رۆزى
گوندەکەى خۆیدا کۆدەکاتەوہ.

له‌وه‌ش وردتر بۆوه. ئیستا له‌سه‌ر ئاستی عه‌شره‌ت و به‌ره‌باب و تیره‌گه‌ری، فیه‌ستی‌قائلی فلان عه‌شره‌ت و تیره‌هه‌یه‌و سه‌نته‌ری رۆشنه‌بیری هه‌یه‌و خۆی راده‌نوینی و هه‌یزو ده‌سه‌لاتی خۆی دهرده‌خات. که به‌ر‌استی ئه‌مه‌ سه‌ره‌تایه‌کی خراپه‌ بۆ لێک ترازانی کوردو هۆیه‌که‌شی هه‌موی هه‌ر ئه‌نانه‌ت و خۆپه‌سه‌ندی یه‌.

به‌لێ ئیمانداران: پێغه‌مبه‌ری سه‌روه‌رمان (ﷺ) هه‌میشه‌ دوور بووه‌ له‌ هه‌ر نیشه‌انه‌یه‌کی خۆپه‌سه‌ندی و ئه‌نانه‌ت و خۆجیاکردنه‌وه‌ له‌ هاوه‌لانی و سه‌رحه‌م خه‌لکی.

سه‌حابه‌كان ده‌فه‌رموون: پێغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) نه‌له‌ جل و به‌رگیدا، نه‌له‌ می‌زه‌رو کولاویدا، نه‌ له‌ پیاو نه‌علیدا، نه‌له‌ شوین و دانیه‌شتنی له‌ مه‌جلیسه‌دا، نه‌له‌ هه‌زو ریش و سه‌مێلدا، هه‌یج جوړه‌ جیاوازیه‌کی له‌گه‌ڵ هاوه‌لانی‌دا دروست نه‌کردبوو بۆ خۆی. بۆیه‌ کاتێ که‌ سه‌یکی غه‌ریب له‌ دهرمه‌وی مه‌دینه‌ ده‌هاته‌ شاری مه‌دینه‌و تا ئه‌وه‌کاته‌ پێغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) نه‌بینی‌بوو، که‌ده‌هاته‌ مه‌جلیسی پێغه‌مبه‌ره‌وه‌ (ﷺ) سه‌پری خه‌لکه‌که‌ی ده‌کرد، بۆی دهرنه‌ده‌که‌وت کامه‌ پێغه‌مبه‌ری خوایه‌، چونکه‌ وه‌کو پاشاکان کورسی تایبه‌تی نه‌بوو له‌ سه‌رووی مه‌جلیسه‌وه‌. به‌لکو شوینی تایبه‌تی‌شی نه‌بوو بۆ لێ دانیه‌شتن، که‌ده‌هاته‌

کۆری دانیشتنی هاوەلانی، کوئی چۆل بوايه دەچوو لهوئ
 دادەنیشت. وەله جل و بەرگیدا هیچ نیشانەیهکی جیاوازی
 پێوه نەبوو، بۆیه کەسە غەریبەکە دەپرسی: ئه‌ری کامتان
 محمد پێغه‌مبەری خوايه (ﷺ)؟!

بەم شیوهیه، بەم سادە ژيانەو خۆ جيانەکردنەوه له خەلکی،
 مەرۆف له ئەنانیەت دەپاریزری. چونکە سروشتی مەرۆف وایه
 (إلا ما رحم ربي) کە تەماشای کرد ئەوهی ئەم هەیه‌تی خەلێ
 تر نیه‌تی، ئەو جل و بەرگە‌ی له‌بەر ئەمدایه، بە هەموو کەس
 ناکردی، ئەو خانووی ئەم هەیه‌تی له‌ناو گەرکە‌کە‌دا بە پەنجە
 ئامازە‌ی بۆ دەرکری بۆ گرانبه‌هایی و رازاوێی و جوانکاری. ئەو
 ئوتۆمبیلە‌ی کە له‌ژێریایه‌تی له‌هەرە گرانبه‌هاکانه‌و سفره‌.

کاتی ئاوا خۆی دەبینی، له‌ ناخیا ئەنانیەت و خۆپه‌سەندی
 دروست دەبی و وادەزانێ ئەم هاوشانی خەلکی نیه‌و دیاره
 له‌وان گه‌ورەتره‌ بۆیه وایه!!

بۆیه واباشه‌ مەرۆف ئەگەر خوای گه‌وره‌ ئەمانه‌ی پێ به‌خشی
 هەمیشه‌ یادو زیکری خوا بکات. ئەو ویردانە به‌خوێنی کە
 پێغه‌مبەری خوا (ﷺ) بۆ ناو چونه‌ ماله‌وه‌و ناو ئوتۆمبیل و
 جل و بەرگ له‌بەرکردن نان خواردن و خه‌وتن و هه‌لسان بۆی
 دیاری کردوین. کە مەرۆف وا لێده‌کەن هەمیشه‌ خوای گه‌وره‌ی

له‌یاد بڼ و ئه‌م شتانه‌ی که هه‌یه‌تی به‌خه‌لاتی په‌روم‌ردگاریان
بزانی، نه‌ک ئازایه‌تی و شه‌هامه‌تی خوځی!..

به‌ئځ ئیمانداران: هه‌ر که‌س ئه‌نانیه‌ت به‌کار به‌ئځ و هه‌ر
بلځ: من، من. ئه‌وا به‌ده‌ردی (نه‌م‌رود) ده‌چی. نه‌م‌رودی پاشای
سته‌م‌کار ده‌یگوت: ﴿قَالَ اَنَا اُحْيِءُ وَاُمِيتُ﴾ البقرة: ۲۵۸.

من خه‌لکی دم‌زیه‌نم و ژیان به‌خه‌لکی ده‌به‌خشم و ئه‌وه‌ی
بمه‌وځ بژی نایگرم و نایکوژم، ئه‌وه‌ش بمه‌وځ ده‌یم‌رینم و له
سیداره‌ی ده‌ده‌م و که‌س ناتوانی پرزگاری بکات.

ده‌فه‌رمون با بجینه خزمه‌ت قورئان و ته‌واوی به‌سه‌ره‌اته‌که
بخوځینینه‌وه. خوا‌ی گه‌وره ده‌فه‌رموځ: ﴿اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِي حَاجَّ
اِِبْرٰهٖمَ فِی رَبِّهٖۤ اَنْۢ ءَاتٰهُ اللّٰهُ الْمُلْکَۚ اِِذْ قَالَ اِِبْرٰهٖمُ رَبِّی الَّذِی
یُحْیِیۤءُ وَیُمِیتُۚ قَالَ اَنَا اُحْیِیۤءُ وَאُمِیتُۚ قَالَ اِِبْرٰهٖمُ فَاِنَّ اللّٰهَ یَآتِی
بِالسَّمْسِ مِنْ الْمَشْرِقِۚ فَاَتِ بِهَا مِنْ الْمَغْرِبِۚ فَبُهِتَ الَّذِی کَفَرَ وَاللّٰهُ لَا
یَهْدِی الْقَوْمَ الظَّالِمِیۡنَ﴾ البقرة: ۲۵۸.

واته: ئایا نه‌تبسته‌وو ده‌تروانیومه‌ته ئه‌و که‌سه‌ی ده‌مه‌قاله‌ی
ده‌کرد له‌گه‌ل ئیبراهیمدا له‌باره‌ی په‌روم‌ردگاریه‌وه له‌به‌ر
ئه‌وه‌ی خوا پادشایه‌تی پڼ به‌خشیوو، (له‌جیاتى باوه‌ر هڼان
و سوپاسگوزاری که‌چی ده‌مه‌ده‌می ده‌کرد له‌گه‌ل ئیبراهیمدا).
ئه‌م لوتبه‌رزیه‌شى کاتځک بوو به‌هه‌واو فیزه‌وه پرس‌یویه‌تی

له ئیبراهیم که پهرومردگاری تو کی یه؟ نهویش له وهلامدا ووتی: پهرومردگاری من نهو زاتهیه که ژیان دهبه خشیت و مردنیشی به دهسته. نهمرود له وهلامیدا ووتی: جامنیش ژیان دهبه خشم و مردنیشم به دهسته، نه مجا فرمانیدا هندیك له نه یارانی بکوژن - گوايه نهو دهیانمرینیت - هندیکیشی نه کوشت - گوايه نهو ژیانی پیل به خشین!! - نهوسا ئیبراهیم ووتی: بهراستی خوا خوړ له رۆژه لاتوه دهینیت، جا نه گهر تو ده توانیت له رۆژناواوه بیهینه. ئینجا نهو بیا و پره رنگی په ری و دمکوت کړا و وهلامی نه ما. بیگومان خوا هیداپه تی گهلی زالم و سته مکار نادات..

چهند سهرنجیک له سهر هم ئایه ته و گفتوگوى نیوان سیدنا ئیبراهیم و نهمرودی نه نانی، خو په سهندی، سته مکار:

١. خواى گه وره دمه رمووى (أَلَمْ تَرَ) له پروى قه واعیدی زمانى عه ره بیه وه (أَلَمْ تَرَ) پیک هاتووه له سى شت، نه وانیش (ا) هه مزه ی ئیستیفهام. له گه ل حه رفى نه فى (لم)، هه روه ها فیعلی مه نفى (تر). جا نه وه ی شاره زای زمانى عه ره بى بى دمه زانئ که (ا) لی رده دا بؤ ئینکارى کردنه (والإنکارُ نفی بتقریع). هه روه کو که سیک به کوړکه ی بلئ: اُتضرب (أباك؟). نهو تو له باوکت داوه؟! لی رده ها هه مزه ی ئیستیفهام بؤ پرسیار کردن نیه تا

بزانرئ ئەو كۆرە لە باوكی داوه یان نا، بەلكو بۆ ئینکاری و ئیدانەى ئەو كرداره نارەواپەیه.

جا لیڕەدا هەمزە چۆتە سەر فیعلی مەنفی، كەواتە بۆتە (نفي النفي) نەفی نەفیش بۆ ئیسپاتە..

ئالێرەدا فەرموودەى خۆای گەورە (أَلَمْ تَرَ) بەمانای (انت رأیت) تۆ ئەى محمد، ئەى ئیماندار بینیت.. جا لیڕەدا ئەگەر یەكێ پرسیار بکات، باشە بۆچی خۆای پەرورەدگار راستەوخۆ نەیفەرموو (أرایت؟). بۆ وەلامى ئەو پرسیارە دەوترئ: خۆای گەورەو کاربەجئ ئەم مانایەى بەشیوازی (نفي النفي) هینا، بۆ ئەوەى ماناو مەبەستەكە چاکتر لە دەرونی گوێگردا جئ بگرئ، چونکە هینانی بابەتێك بەشیوازی (إثبات) بە تەنها شیوازی تەلقین و پێنمایى كردن دەبەخشیت، جا كە خۆای پەرورەدگار دەفەرمویت (أَلَمْ تَرَ) باشە خۆ پێغەمبەرى خوا (ﷺ) نەمرودی نەبینیوه، كەواتە (أَلَمْ تَرَ) بەمانای (انت رأیت) دیت..

لیڕەشدا یەكێ دەپرسئ: ئەى بۆچی پەرورەدگار راستەوخۆ نەیفەرموو (ألم تعلم)، وەلامى ئەو قسەپەش ئەوەیە: خۆای گەورە هەواڵێكى پێداوین و پێراگەیانداوین، ئێمەش وەكو ئیمانداران لەسەرمان پێویستە كە ئەوەندە یەقینمان بەراستی

ئەو ھەوالە ھەبى، ھەروەكو بەچاوى خۆمان بينىبىتمان وابى.
بۆچى؟!

چونكە ئەگەر چاوى يەككە لە ھەستەكانەو دەكرى فێلى لى
بكرى، بەلام پەروەردگار ھەرگىز فێلى لى ناكرى، و ھەرگىز
ناخە لەتەندرى. دەى كەواتە لێردا (أَلَمْ تَرَ) بەماناى: (أَلَمْ
تَعْلَمْ عِلْمَ الْيَقِينِ بِأَنَّ هُنَاكَ رَجُلًا قَدْ حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ؟).

٢. بەكارھێنانى ھەرفى (إلى) لە ئایەتەكەدا بۆ سەرنج
راكێشانمانە كە پروداوێكى سەرسوڕھێنەر و سەرنج راكێش
پويداوە.

٣. لە ئایەتەكەدا سەرنج بەدەن (إبراهيم) مەنصوبە (حَاجَّ
إِبْرَاهِيمَ). كە ئەمەش ئەو ھەمان بۆ ئاشكرا دەكات كە نەمرود
دەست پێشكەر بوو، كە دیارە نەمرود بە سیدنا ئیبراھیمی
ووتوو (مَنْ رَبُّكَ؟) كێیە پەروەردگارى تۆ؟! ئەمجا ئیبراھیمیش
وەلامى داوەتەو.

٤. خواى گەورە خستىە سەر زمانى سیدنا ئیبراھیم، كە لە
وەلامى نەمروددا ھەرموى: (رَبِّیَ الَّذِی یُحِیِّ وَیُمِیتُ). باشە
بۆچى ئیبراھیم ئەم حوجەو بەلگەى نیشاندا؟ چونكە ھیچ
كەس زات و جورئەتى ئەو ناكات كە بلى من توانای ژيان
بەخشین و مردنى خەلكیم ھەیە. بەلام نەمرود ھێندە لەخۆ

پازى بوو، كە خۇي بە خوا دادەنا. بۆيە وتى: (أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ).
 وشەي (أنا)ى بەكار ھېنا وەكو ئەنانىيەت و خۇپەسەندى و
 لەخۇ پازى بوون و بەدەسەلاتى خۇ نازىن. سىدنا ئىبراھىم
 ووتى: چۇن؟ ووتى: من لە گرتوخانەكەمدا زىندانىم ھەن،
 فەرمان دەكەم ھەندىكىيان بكوژن و ھەندىكىيان ئازاد بكەن. جا
 ئەوھى من نەمكوشت و ئازادىم كرد وەكو ئەوھى وايە كە ژيانم
 بى بەخشى بى!! ئەوھى كە فەرمانمدا بىكوژن، ئەوھى وەكو
 ئەوھى وايە من مراندبىتىم!!

بەلام سەرنج بەدن. سىدنا ئىبراھىم نەھات لە وەلامى ئەم
 قسەو بەلگە پوچ و بەتال و بى بنەمايەدا بىفەرموى: ئەي
 نەمرود وەرە باجائى من و تۆ قسە لەسەر ئەوھى بكەين كە ژيان
 و مراندنى راستەقىنە چۆنە! ئەي نەمرود تۆ دەتەوئى مردن
 و كوشتن بىكەي بەيەك شت، لە كاتىكا ئەو كەسەي كە دەمرئ
 ھىچ لىدان و ھەلواسىن و سەرپەراندن و ئەشكەنجەو نەخۇشى
 و پىرى بەرناكەوئى و توش نەبووھ. لە ئەپەرى گەنجىيەتى و
 لەش ساغى و ئىسراحت و خوشخۇرى و سەرجىگاي نەرم و
 ژىنگەي پاكدا بەلادا دئ و ھىچ دىكتۇرو دەرمانى ناتوانئ لە
 مردن رزگارى بكات. ئەمە مردنە، بەلام تۆ كوشتن بە مراندن
 دادەنئى!!

هه‌روه‌ها ژيان به‌خشین ئه‌ومیه شتێ ڤو‌حی له‌به‌رنیه ڤو‌حی
به‌به‌ردا بکړی. نه‌ک خۆی ڤو‌حی له‌به‌ره‌و ده‌ژی تۆ به‌وه‌ی له
زیندان ئازادی ده‌که‌ی وابزانی ژيان‌ت پێ به‌خشیوه‌! ئه‌مه‌ ژيان
ڤزگارکردنه نه‌ک ژياندن.

به‌ئێ سیدنا ئیبراهیم ئه‌مانه‌ی له‌گه‌ڵ نه‌مروود نه‌گوت و
ئهم جه‌ده‌ل و مناقه‌شه‌ی له‌گه‌ڵ نه‌کرد، به‌ئکو یه‌کسه‌ر چوو بو
به‌لگه‌یه‌کی ترو فهرموی ﴿فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالسَّمَسِ مِنَ الْمَشْرِقِ
فَأَتِي بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ﴾.

واته: ئه‌وه له‌به‌رچاوی هه‌مومانه که خوای من خۆر
له‌ڤو‌ژه‌لاته‌وه ده‌هێنێت. جا ئه‌گه‌ر تۆش خوای وهره خۆر له
خۆرئاواوه هه‌له‌به‌ینه‌و با ئه‌و خه‌لکه ببینن! ئالێرده‌ا ﴿فَبُهِتَ
الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾. ئه‌مجا ئه‌و بێباومه‌
ڤه‌نگی په‌ری و ده‌مکوت کراو وه‌لامی نه‌ما..

(له زمانێ عه‌ره‌بیدا: الْبُهْتُ يَأْخُذُ ثَلَاثَ صُورٍ: الدُّهْشَةُ أَوَّلًا،
ثُمَّ الْحَيْرَةُ ثَانِيًا، ثُمَّ الْهَزِيمَةُ ثَالِثًا). به‌ئێ ئه‌مه‌ باسی نه‌مروودی
ئهنانی و سته‌مکار بوو.

نه‌مروود کێیه؟ پاشایه‌کی دیکتاتۆرو مله‌ڤو‌ڤو خۆبه‌زلزان و
لوتبه‌رز بوو، خۆی پێ خودا بوو، گۆشکی به‌رزی دروست کرد به‌ره‌و
ئاسمان ده‌پروانی و ده‌یگوت: ده‌چم خوا له ئاسمان ده‌کوژم!!

مىژوونوسان دەللىن: چوار پاشا توانىويانە ھەموو دونيا
 بخەنە ژىر دەسەلاتى خۇيانەو ھەر لە رۆژھەلاتەو ە تا رۆژئاوا
 دەستيان رۆيشتوو، ئەو پاشايانەش ئەم چوارەن:
 دوو پاشاي خواپەرست و دادپەرور: سولەيمانى كورى داود،
 كە خۇي و باوكيشى پىغەمبەر بوون، لەگەل (ذوالقرنين) كە
 پاشايەكى خواناسى دادپەرورى رزگار كەر بوو. دوو پاشا
 خوانەناسەكەش، زالم و ستەمكارو داگىركارو خراپەكارەكەش:
 نەمرودو بەختونەصر بوون.

بەللى نەمرود ماوھى (۴۰۰) سال حوكمى كرد. بەلام خواي
 گەورە بەجى لەناوى برد؟! بە مىشولەيەك!! بەللى بەتەنها
 مىشولەيەك! كە خواي گەورە يەكلى لەسەربازە ھەرە بچكۆلەكانى
 خۇي بۆ نارد كە مىشولەيەك بوو، چوو ە مەلاشويەو ە گازى
 ليگرت. ئەو نەمرودەي كە دەيگوت: (أَنَا أَحْيَى وَأُمِيتُ) كە خۇي
 بە خوا دەزانى، خۇي بۆ نازارى گەستنى مىشولەيەك نەگرت.
 لەتاو نازار ھاواري دەگرد، بەنەعل و زنجيرى ئاسن بەسەرى
 خۇي دەكيشا، ئەمجا كى زياتر دلسۆزى نەمرود بوايە دەهات
 بەھەردوو دەستى چەپۆككى دەدا بەسەرى نەمروددا بۆ
 ئەوھى تۆزى نازارى بشكى!!.

بەللى ئەم ئەنانىە، خۇپەسەندە، خۆ بەخوازانە، بەنەغل

له سه‌ری ده‌را!! به‌ئینی په‌رومردگاره که فه‌رمویه‌تی: ﴿إِنَّ
الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ﴾ المجادلة، ٢٠

واته: به‌راستی ئه‌وانه‌ی دژایه‌تی خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی
ده‌که‌ن، ئا ئه‌وانه له‌نزمترینی خه‌لکین له دنیاو قیامه‌تدا...

به‌لئ ئیمانداران: خوا‌ی گه‌وره ئه‌و سته‌مکاره‌ی به‌یه‌ک
میشوله له‌ناوبرد، جا میشوله به‌که‌م مه‌زانن. خوا‌ی گه‌وره
له سو‌رته‌ی - البقره - دا ئایه‌تی (٢٦) دا، هه‌ر له‌و سو‌رته‌دا
که باسی نه‌مرودی تیدا کرد باسی میشوله‌شی تیدا ده‌کات
و ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً
فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ
وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ
بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ﴾
البقره، ٢٦.

واته: به‌راستی خوا باکی نیه و نه‌نگ نیه به‌لایه‌وه هه‌ر
نمونه‌یه‌ک به‌ئینیه‌وه به میشوله‌یه‌ک، له‌ویش بجو‌کتربیت یان
گه‌وره‌تر، جا ئه‌وانه‌ی ئیمان و باو‌م‌پ‌یان هیناوه، ئه‌وه چاک
ده‌زانن ئه‌م نمونه‌یه راس‌ته‌و له‌لایه‌ن په‌رومردگاریانه‌وه‌یه،
ئه‌وانه‌ش کافرن و بئ باو‌م‌پ‌ن ده‌لئین: خوا مه‌به‌ستی چی بوو
له‌م نمونه‌یه‌دا؟ خوا‌ی گه‌وره‌ش ده‌فه‌رمویت: زۆریکی پئ گومرا

دهکات و زۆریکی تریشی پێ هیدایهت و پێنمویی دهکات، بهلام دیاره جگه له لارو ویرو یاخی و تاوانباران کهسی تر گومرا ناکات.

بهڵێ ئیمانداران: ئەو کاتهی که ئەم ئایهته قورئانیه هاته خوارهوه. کافرهکان گالتهیان بهباس کردنی میشوله دههات. دهیانگوت: میشوله خۆی چیه تا خوا باسی بکات؟! بهلام ئەمڕۆ که زانست پێش کهوتوووه ئەمجا دهرانی که خوای گهوره به بێ حیکمهت له ناو ههموو ئەو زیندهوهرانهدا باسی میشولهو تهپۆی نهکردوووه. فهرموون ئێوهو چهند زانیاریهك لهسهر میشوله:

١. میشوله ئامییری راداری ههیه. به هۆی ئەم رادارهوه ئاراستهی کهسی خهوتوو لهتاریکی شهودا له ناو جیگادا دهبنێ و یهکسهر بهرهو لای دهروات و دهرانی لهکویدا کهسیك خهوتوووه. وه ههچ کات ئەم رادارهی میشوله ههله ناکات.

٢. میشوله (١٠٠) چاوی ههیهو چاوهکانی بهسهریهوهن.

٣. میشوله کهدهگاته سههر ئەو مڕۆقه خهوتوووه، شوینی خوین مژینهکه دیاری دهکات، پاشان بهو (٤٨) ددانهی که لهدهمیایهتی پێستهکه کون دهکات. ئەمجا دهرزیهکه کهله بهرگدایه دهری دهکات و خوینی کهسهکه دهمزی!!.

۴. ھەرۈەكو ئاشكراۋ لەبەرچاۋە كە ھەركات مەرۇف خوین
لەشوینىكى جەستەى ھات بەزوترىن كات خوینەكە لەو
جیگا برىندارىدەدا -بەتایبەت ئەگەر برىنىكى بچكۆلە بىت-
دەمەيەت، ئەمەش بەھۆكارى ئەو ئەنزیمانەى كەلەناۋ لاشەى
مرۇفدا ھەن، دەى كەۋاتە: بونى ئەو ئەنزیمانە كە دەبنە ھۆى
مەينى خوین لە شوینى برىنداردا كارى مېشولە پەك دەخات.
چونكە ئەو كۈنە بچكۆلەى كە مېشولە لە پېستى مرۇفى
دەكات، ھەر لەيەك چركەدا خوینى لېھاتوى دەمەيەت، كەۋاتە
مېشولە فرىا نەكەۋت ھىچ خوینى بمزى. بەلام بەدلىيايىەۋە
ئەم كېشەيە توشى مېشولە نابىت!! بۇجى؟.

چونكە مېشولە لەناۋ ئەو لاشە لاۋازە بچكۆلەى خۇيدا
ماددەيەك دروست دەكات و كاتى پېستى مرۇفك كۈن دەكات
خېرا ئەو ماددەيەى تى دەكات، كە ئىشى ئەو ماددەيەى مېشولە
دەرى دەدات ئەۋەيە ناھىلى خوین بمەيەت!! بەلى ئەمجا مېشولە
بە ئارمىزوى خۇى خوین دەمزى. چونكە خوینەكە نامەيەتەۋە.
ھەموشمان ئەۋەمان بىنيۋە كە كاتى مېشولەيەك جىگايەكى
مرۇف دەگەزى ئەو شوینە -زۆربەى كات- دەئاسى و دەخورى،
ئەمەش بەھۆى ئەو ماددەيەۋەيە كە مېشولە دەيكاتە ئەو
جىگايەۋە بۇ ئەۋەى خوین نەمەيەت!!.

٥. ئایا بپروا دهکەى که لەناو جەستەى مێشولەدا تاقیگەى پشکنینی خوین هەیه، بۆیه کاتیک دوو کەس لە ژوریکدا خەوتوون مێشولە که خوینی هەردوکیان دەمژێ، بەلام که لەتاقیگەى ناو لەشیدا شى دەکاتەوه، زۆر تام و چێژ لە خوینی یەکیان وەردهگرێ و چەندین جار دەچیتەوه سەرى، بەلام حەز بەخوینی ئەویتریان ناکات و وازی لێدینیت، دەبینی بەیانی یەکێ لەو دوو کەسە دەلێت مێشولە نەیهیشت بخەوم، که چى ئەویتریان دەلێت دەى من یەك دوو جار نەبێت هەستم بەمێشولە نەکردوه، ئەمەش هۆکارى ئەوهیه که ئەو مێشولەیه حەزى بەخوینی ئەویان نەکردوه.

٦. ئایا بپروا دهکەى که مێشولە ئامیڤى بەنج کردنى هەیه. چونکه ئەگەر ئەو ئامیڤى بەنج کردنى نەبوايه، هەرکه بەسەر جەستەى مڕۆڤه وه نیشته وه یەکسەر لێدەداو دەیکوشت، بەلام مێشولە بەهۆى ئەو جیهازى بەنج کردنه وه پێش ئەوهى خەرتومەگەى بخاتە ناو بپێستى مڕۆڤه که وه دەست بکات بە خوین مژین، ماددهى سڤرکەر - بەنج - بەسەر ئەو شوینەدا دەکات و سڤرى دەکات و پاشان بە ئارمەزوى خۆى پێسته که کون دەکات و دەست دەکات بە خوین مژین، ئەو رۆبێشتوو ه ئەمجا بەنجه که خاوەن دەبێتە وه مڕۆڤه که هەست دەکات که مێشولە خوینی مژیه وه شوینەگەى دەخورینیت!!..

۷. زۆربەى خەلگى وادەزانن كە مېشولە بە خويىن دەزى،
بەلام ئەم بۆچونە ھەلەيە، چونكە تەنھا مې يەى مېشولە
خويىن دەمزى، ئەويش بۆ ئەوھى ھىلكەكانى ناو سكى پىر بكات
لە پىرۇتىن تا گەورە بىن و پى بگەن، كە لە خويىنى مەرفەوھە
ومەرى دەگرى.

بۆيە قورئان دەفەر مويىت (بعوضه) مېشولەى مې!! (ئايا
ئەگەر قورئان كەلامى خوا نەبىت، پېغەمبەر (ﷺ) چۆن زانى
مېشولەى مې مەرفۇ دەگەزى و خويىنى لى دەمزى!! بەلى
بەگستى خۇراكى مېشولە بىرىتيە لە شىلەى گولان.

۸. مېشولە وىزەويىزى دى، ئەو دەنگى بالەكانىيەتى، كە لە يەك
چىركەدا (۶۰۰) جار بالى رادەوھىيى و ئەو دەنگى لى دى..
۹. مېشولە (مى) دلى ھەيە!!! دلىكى ناوھندى، وەھەر بالەش
دلى خوى تىدايە!! سبحان الله بالى مېشولە، لەتەنكىدا نمونەى
پىدەھىنرىتەوھە وە كە دەوترىت: ئەوھندە تەنكە دەلىلى بالى
مېشولەيە. كەچى لەناو ئەو بالەدا دل ھەيە!!!

۱۰. لە ناو قاچى مېشولەدا، نىنۆك و چىرئوك ھەيە. كە
تواناى خۇراگرتنى بەسەر ھەموو شتىكەوھە ھەيە. ئەوھتا
مېشولە خوى بەسەر شوشەوھە دەگرى!! جا مېشولە لە ھەموو
كاتى ئەم نىنۆك و چىرئوكەكانى بەكار ناھىيى، بەلكو سەيىرى

ئەو شوپنە دەكات كە دەيەوئ لىي بىشىتەو، جا ئەگەر ئەو شوپنە شوپنىكى زىر بوو، يان سەر خورى و شتى وا بوو، ئەوا ئەو نىنۇكانەي دەرناكات بۇ ئەوئ لەشت نەگىرى. بەلام ئەگەر لەسەر شوشەو شتى لوس نىشتەو، ئەوا دەريان دەكات و بەكاريان دەيىن!!

لە سودەكانى مېشولە: زۆربەي گولەكان بەھۆي مېشولەو دەپىتىن، چونكە لەسەر ئەمىيان دەنىشىتەوئ تۆوى ئەويان دەباتە سەر ئەويان!..

لە زىانەكانى مېشولەش: نەخۆشى ترسناك دەگوازيتهو، وەكو مەلاريا كە بەھۆي مېشولەي (ئەنفلوس) ەو دەگويزىتەو، كە زاناي بەناوبانگ (رئونالد پووس) لە سالى (۱۹۰۲ز) دۆزيەو.. وە ھەروەھا (داء الفيل) يش دەگوازيتهو. ئەمەش - والله اعلم- ھەر بۇ خزمەتى مرؤفە، تاوەكو بەھۆي توش بونيان بەو نەخۆشيانە بزائن ئەم دەرە ھەيەو خيرا ئەو ناوچەيە پاك بکەنەو لە زۇنگاوو پىسى و نەخۆشەيەكە، چونكە ئەگەر لەترسى خۇپاراستن لەو نەخۆشيانە نەبوايە، ئەوا ژینگە بۇنى دەکرد. وە ئەو نەخۆشيانەي كە مېشولە بلأويان دەكاتەو زۆر سامناكن. بۇن مونه (الحمى الصفراء) لە سالى (۱۹۶۰ز-۱۹۶۲ز) تەنھا لە ماوئ دوو سالدا لە (اثيروبيا) (۲۰) سى ھەزار كەسى كوشت!!

وه میښولهش په کي له سهر بازه کانی خوی پهر و مردگار و
خوی گه وړه کردویه تی به مایه ی له ناو بردنی مله وړی کی و ده ک
نه مړود..

سهر چاوه کان:

۱. قورنانی پیروژ - تهفسیری ناسان.
۲. گوډاری بریار، ژ: ۴۷، ل ۳۴.
۳. قصص الانبیاء، محمد متولي الشعراوي. ص ۸۷.
۴. تهفسیری پوهان، ملا محمودی گه لاله یی. بهرگی ۲، جزمی ۲، ل ۲۷.
۵. ژياننامه ی پیغمه مبه ران، ابن کثیر، و مرگپړانی: کاروان محمد. ل ۱۱۱.
۶. موسوعة الإعجاز العلمي في القرآن والسنة، يوسف الحاج احمد. ص ۵۱۰.
۷. موسوعة الإعجاز القرآني، د. نادية طيارة. ص ۲۷۷.
۸. آیات الله فی الآفاق، د. محمد راتب النابلسي. ص ۴۰۹.
۹. الإعجاز العلمي في القرآن والسنة. م. نايف منير فارس. ص ۲۵۹.
۱۰. الموسوعة الذهبية في إعجاز القرآن الكريم، د. أحمد متولي. ص ۳۷۵.

بەشى سىيەم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

ئىمانداران: لە دوو ووتارى رابردودا باسى ئەوەمان کرد که
ئەنانىەت و خودپەرسى چەند خراپە، چۆن ماىەى بەھىلاک
چونى ئەو کەسە ئەنانىەىە، بەلام رەنگە يەکى بپرسى: باشە
ئەى مروڤى ئىماندار لەو ھەموو رۆژگارەى تەمەنىدا، لەو
ھەموو کارە خىرانەى کە ئەنجامى دەدات و لەسەرىشى پىويستە
و ەکو خۆى چاکە کارە، بىتە رى نىشاندەرو پىشەنگى خەلگىش
بۆ ئەنجامدانى کارى چاکە، دەى بەم ھۆيەو پىويستە ھەندى
جارو لە ھەندى حالەتدا، مروڤى ئىماندار باسى خۆشى بکات
و (انا) من بەکار بەيىت، ئاىا ئەمەش دروست نى يە؟.

لە وەلامدا دەليىن: مروڤى مسولمان کە وشەى (انا) من ي
بەکارھيىنا، ھىچ کات مەبەستى خۆپەسەندى و ئەنانىەت و
خۆبەزلزانىن و خەلک بە ھىچ زانىن نىە، بەلکو مەبەستى

راستی دهربرپنیکه‌و وه‌کو سوپاس کردنی خوا وایه که هیدایه‌تی داوه بو ئه‌وه‌ی ئه‌و کاره جوانه ئه‌نجام بدات.

مسوئمان کاتیک ده‌لێت: من ئه‌و کاره‌م کرد، مه‌به‌ستی ئه‌وه‌یه که له‌فه‌زلی خوا به‌زیاد بێ، من له‌ فلان لایه‌نی چاکه‌دا بووم، له‌ کاروانی چاکه‌کاراندا سه‌ره‌گوریسیکم گرتووه، ئازاریکم له‌پڕی کاروانی صالحاندا لابردووه، له‌ مه‌ئوو خه‌رمانی پڕ به‌ره‌که‌تی خواناساندا شتیکم زیادکردووه.

بو‌نموونه: نوح پیغه‌مبه‌ر (علیه‌السلام) له‌ بواری بانگه‌وازو گه‌یانندی په‌یامی خوادا ده‌فه‌رموێت: ﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا﴾ نوح: ۵.

له‌ لیزانی و شاره‌زایی له‌ به‌پۆه‌بردنی ولادتایوسف پیغه‌مبه‌ر (علیه‌السلام) فه‌رموی: ﴿إِنِّي حَفِیظٌ عَلِیْمٌ﴾ یوسف: ۵۵.

به‌ئێ: کاربه‌ده‌ستی مسوئمان، لیپرسراوی قوت و داهاتی وولات و میلله‌ت، بو‌ی هه‌یه وه‌کو دهربرپینی سوپاسگوزاری بو‌ خوای گه‌ورمه‌ باسکردنی بو‌ خه‌لکی، که من له‌سایه‌ی برپا بون به‌ چاودیتری خواوه‌ خاوه‌نی ئه‌و دوو ره‌وشته‌ په‌سه‌ندو به‌رزو بالا‌یه‌م. (حَفِیظٌ) پارێزهری دارایی گشتی وولات و به‌فیرۆ نه‌دانی و ته‌ش و بوش نه‌کردنی و به‌ره‌م هێنان و زیادکردنی.

ههروهها (عَلَيْمٌ) شارمهزایی و بېسپوړی و لیزانی، چونکه
کەسی وا ههیه دلسۆزو خه مخۆره، بهلام لیزان و خه مخۆر نی
یه، بۆیه ناتوانیت خزمهت بکات.

بهائی ئەگەر کاربه دهست و لیپرسراوی (حَفِیظٌ عَلَیْمٌ) بوو،
دروستهو جیگای خۆیه تی بلی من وام، نهك وهكو ئەمرو
شانازی بکات که چۆن شادزیکه و ئەو قیلاو باخ و ریزه دوکان
و ریزه ئۆتۆمبیلی جام رهشهی به پارهی میللهت کریوه..

بهائی تۆی ئیماندار کاتی له فهرمانیکی خوا لاتدا، وهكو
یونس پیغه مبهه (يُوسُفُ) بلی: ﴿إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾
نهك به شانازیوه بلی ی من ئەو گوناھهه کردووہ..

ههروهها کاتی نهخۆش کهوتی وهكو ئەیوب پیغه مبهه بلی:
﴿أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ﴾ .

ئەگەر خه لکی هه موو رویان له غهیری خوا کرد، تۆ
وهكو ئیبراهیم بلی: ﴿إِنِّي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ﴾ ﴿لَا أُحِبُّ
الْأَفْلَاحَ﴾ وهكو شوعه یب بلی: ﴿إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ
مَا اسْتَطَعْتُ﴾ .

ههروهها خوی پهروهردگار له قورئاندا باسی خۆشه ویستان،
پیغه مبهه مان محمد (ﷺ) دهکات و دهمه رموی: پیغه مبهه
خۆشه ویستم بلی: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ﴾ بهلام ئەومنده

ھەيە ﴿يُوحَىٰ إِلَىٰ﴾ ..

بەئى لە ھەموو ئەم شوپىنانەدا پىغەمبەرانى خوا ووشەى
(انى، انا) يان بەكارھىناوہ. بەلام ھىچ جوړہ خوږەسندىەكى
تيدا نى يەو بە پىچەوانەوہ ملکہ چى نواندنه بەرامبەر خواى
گەورەو سوپاسگوزارىەتى.

بەئى ئيمانداران: پىغەمبەرى خوا (ﷺ) وشەى (انا) ى
بەكارھىناوہ. بەلام چوڻ؟.

جاريكيان كەسك لەبەردەمى خوشەويستدا قسەى دەگرد،
لە ھەيبەتى پىغەمبەرى خوا (ﷺ) دەلەرزى و دەستى خۆى
دەگلۆفى و دەمى ووشك ببوو، پىغەمبەرى خوا (ﷺ) فەرمووى:
(هُوَ عَلَىكَ، فَإِنِّي لَسْتُ بِمَلِكٍ، إِنَّمَا أَنَا ابْنُ امْرَأَةٍ تَأْكُلُ الْقَدِيدَ) رواه ابن
ماجه (۳۳۱۲).

لەسەر خوۆ ئارام بە، مەشلەژى، بۆچى دەترسى، بە راستى من
تەنھا كورى ئافرەتەيكم كە لەبەر ھەژارى گۆشتى وشكراوہمان
دەخواردو دايكم تواناى كرپنى گۆشتى تازەى نەبوو!..

بە شانازىەوہ دەيفەرموو: من شوانيم لەم شيوو دۆلانەدا بۆ
خەلكى كردووہ بەكرى و پارەيەكى كەم وەرگرتوہ!.

دەى با (من) و باسكردنەكانى ئيمەش ئاوا بى و باسى
راستىەكانى ژيانمان بكەين و بلتين: من ئاوا بووم و ئەمرو كە

ئاوام ئه وه فهزل و به خشى خوايه به سه رمه وه، نهك خهبات و هه ولى خۆم!..

ئيماندارى به پيژ: تۆش با (انا) من منه كهت بۆ باس كردنى كارى چا كه بى، بۆ ئه وه بى بللى ي منيش هه م كه به رگرى له م ئيسلامه بكه م و بۆ سه ره به رزى و سه ره به ستى خۆم نه هيلم ناحه زانى ئيسلام زه ره ره له ئيسلام و مسولمانان بدن، هه روه كو ئه بوبه كرى صديق كه فه رموى: (أَيَنْقُصُ الدِّينُ وَأَنَا حَيٌّ) تۆش بللى: من بۆ ئيسلام ده ژيم. من له سه ر پيژازى ئيسلام ده ژيم. مردنم با شتره ئه گه ر ئيسلام شكست بى.

ئاي چه ند خۆشه مسولمان وه كو ده ربيرپنى لوتف و به زه بى خوا به سه ريه وه بللى: سوپاس بۆ خوا ئه وه نده ساله يه نوپژىكى جه ماعه تم نه فه وتاوه. هه روه كو سه عىدى كورى موسه يب ده يفه رموو: سوپاس بۆ خوا په نجا ساله يهك نوپژى جه ماعه تم نه فه وتاوه.

به پيژان: بابه تىكى گرنگى تر كه له م با سه دا پيويسته ئامازه ي پى بكه ين ئه وه يه كه: پيويسته له سه ر ده ولهت و ده سه لات، كه ئازادى بدات به ها ولا تيانى كه به ئازادى بللن: (من) ئه وه م و ئه وه م داوايه. به ئازادانه رمئى و بۆچونى ناو ناخى خۆى ده ربيرى.

لەرپۇژگارى ئەمىرپۇدا لەرپىگەى رۇژنامەو راگەياندىنەو،
 ھاۋلاتى ئازادانە بونى خۇى بسەلمىنى، بە ئازادى بنوسى،
 رەخنەى بەجى بگرى، پىشنيار بکات و بلى منىش ئەمە
 بۇچونمە.

ھەر ووشەى (صحافة) لە (صفحة - رپو بەرپو) ھەو ھاتوۋە.
 ھەرۋەگو (مصافحة) تەۋقەکردن بەمانى دەست بخەرە ناو
 دەستم و مەترسە دەستم ئەمىنە، دلىابە خىرم پى يەو زيانم
 بۇت نى يە. بۇ ئەۋەى نىفاقى سىاسى دروست نەبى.

بەلى ھەر دەسەلاتىك رىگا بەخەلك نەدات قسەى خۇى بکات،
 چارەنوسى لەناوچونە، چونكە ۋەگو غازىكى پەنگ خواردوى
 لى دى و ئەگەر ھەناسەى دەرەچوو لە پرا دەتەقى.

بەلى ئىمانداران: ئاينى ئىسلام مرقى مسولمانى وا راھىناۋە
 كە ھەمىشە لە ئەنانىيەت و خودپەسەندى و تەنھا خۇ بينىن
 بەدوربى. ئەۋەتا لەناو نوپۇدا، كاتى تەنھاي و بەتەنھا نوپۇ
 دەكەى، نالى: (إِيَّاكَ أَعْبُدُ وَإِيَّاكَ أَسْتَعِينُ)، بەلكو خۇت دەخەيتە
 ناو رىزى ئىماندارانەۋەو دەلى ي (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ) بۇ
 ئەۋەى بەتەنھا خۇت نەبىنى و توشى ئەنانىيەت بى.

ھەرۋەھا كاتى مسولمانى دىتە مزگەوتەۋەو رىزى يەكەمى
 نوپۇزى جەماعەت پىرۋەو كەلىنىك نەماۋە، لەو كاتەدا ئەو

مسوولمانه بۆی نییه بهتهنها نوێژ بکات، بهلکو دهبی دهست لهشانی کهسیک له لهپیزی یهکهمدایه بدات و ئهویش بهههنگاوێک بهردو دواوه بگهڕێتهوهو بهیهکهوهه پیزیکی نوێ بۆ نوێژی جهماعهتهکه دروست بکهن! ئهمهش له پێناوی ئهوهی نهوهکو کهسیک ئهنانیهتی له دڵدا دروست ببێ و چهز بکات له نوێژی جهماعهتی ناو مزگهوتیشدا بهتهنها بێ و هاوشانی خهلکی نهبی!!..

بهلێ ئیمانداران: مروۆفی مسوولمان پێویسته لهسهری خۆی بپاریزی بهههر کاریک کهوا بهردو ئهنانیهت و خودپهسەندی ببات. وه چارهسههریش ئهوهیه که:

ههمیشه یادی خوا بکهین و دُنیا بین لهوهی که بۆ ماوهی کهمتر لهچاوتروکانی لوتف و رهحمی پهروهردگارمان لهگهڵدا نهبی تیا دهچین.

جا لهبهر ئهوه با ههمیشه بهم دوعایهی پێغهمبهری خوا (ﷺ) له خوای گهوره بپاریینهوهو بڵێین (اللّٰهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَلَا أَقْلُ مِنْ ذَلِكَ) خوای پهروهردگار مهههسپێره به نهفسی خۆم بۆ ماوهی چاوتروکانی و کهمتریش له چاوتروکانی، چونکه من بهکهلکی خۆم نایهم، وه ناتوانم پارێزگاری له بچوکتیرین پێداویستی لاشهم بکهم که تۆ پێت

بەخشيوم، لەبەر ئەوە چۆنت پێ بەخشيوم، ئاواش ھەر خۆت پاريزگاريم لى بکە.

نمونەيەك: لە فرمىسكى مرۆفدا جۆرە ماددەيەك ھەيە كە دەتوانیت زياتر لە (سەد) جۆر بەگترياو ڤايرۆس بكوژیت، سەير لەو ھەدايە ئەگەر ئەو فرمىسكە (شەش سەد) جار ڤوون بكريتەو، ھەر ھەمان تواناو كاريگەرى خۆى دەمىنیت!!.

دەى ئەگەر چاو لەو ھەزاران شتەى كە تپيدايەو بەبى بوونى ھەركاميان، گرفتىكى گەورە لەچاودا دروست دەبیت، ئەگەر ھيچيان كەموكورپان بەسەردا نەيەت ھەر تەنھا فرمىسكى چاوەكە، ئەو ئاوە پاكژكەرەو ھى تپدا نەمىن، مرۆف كوڤر دەبیت..

جا ئەگەر مرۆف زانا بى بەلاشەى خۆى و بەتەعبىرى ڤورئانى ﴿وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ﴾ جى بەجى بكات، ئەو بەراستى لە ئەنانىيەت ڤزگارى دەبیت.

ھەربۆيە دەبينين بە شپۆمەيەكى گشتى ئەو كەسانەى كە ئەنانى و مۆتەكەبيرو خۆپەسەندن. كەسانىكى نەزان و نا ئاشنان بە زانست و زانىارى، يان ووشكە زانىارىيەكيان ھەيەو يەك دوو ڤستە ڤيڤبون و ديندارى و خواناسيشى لەگەل نيه، ئەوجا لە جياتى ئەو ھى چاكتر خۆيان بناسن و لە ئەنانىيەت

دووربن. بە پېچەوانەو زياتر توشى كەيف بەخۇ ھاتن -
عجب - و ئەنانىيەت دەبن و وادەبىنن كە خەلگى ھەمووى
نەزانەو ئەودى ئەم دىنپايەى بەرپۆە بردووە ئەوہ!!

ئىماندارانى بەرپز: ھەر كەسك بەدەسەلاتى خۇى نازى و
ووتى: (أنا) من وادەكەم و وامكرد، ئەوہ خواى گەورە ھەر لە
دىيادا پېش قىيامەت سوک و ريسواى دەكات. وەكو نەمروود.

نمونەيەكى واقعى و بەرچاوى ئەم سەردە ۴: (ئارىل شارۋن)
ى سەرۆك وەزىرانى پېشوى ئيسرائىل كە تاوانى كۆمەلگوزى
زۆرى دەرھەق بە گەلى فەلەستىنى كرد لە ماوہى دەسەلاتىدا،
لە ھەمويشى خراپتر كۆمەلگوزى (سەبراو شاتىلا) يە كە
چەندىن ھاۋلاتى فەلەستىنى بونە قوربانى. شارۋن دواى
ئەوہى بە ھۆى جەلتەوہ بۆ ماوہى چەندىن سال بېھۇش بوو
مېشكى مردبوو بەلام دل و ئەندامەكانى ترى جەستەى كارىان
دەگرد، بۆيە تا مرد بە بېھۇشى چەند سالى لە نەخۇشخانە
چاودېرى دەكرا!!.

سەرچاوەيەك لە نەخۇشخانەى (شەبعا)ى تەلئەبىب كە
شارۋنى تىدابوو رايگەياند:

كە بەرپۆەبەرانى نەخۇشخانەكە داوايان لەكەس و كارى
كردووە كە بىيەنەوہ بۆ مائەوہو دكتۆرى تايبەتى لەمائەوہ

بۇ دابىن بىكەن. چۈنكى نەخۇشخانەكە رايگە ياندوۋە چىتر ناتوانىت چاۋدىرى بىكات. بەلەم بىنەمالەۋ كەس و كارى شارۋن ئەم داۋايە يان رەت كىردەۋە داۋايان لە نەخۇشخانەكە كىرد كە چاۋدىرى شارۋن بىكات و ھەرەشەى ئەۋەشيان كىرد كە سىكالا تۆمار دەكەن ئەگەر بىتۈۋ نەخۇشخانەكە خۇى لەم كارە بدزىتەۋە. چۈنكى بىيان وايە دەبىت حكومت چاۋدىرى شارۋن بىكات.

بەرىزان: مەسۇلمان كاتى ووشەى (أنا) بەكار دىنى، بۇ ئەنانىەت نىيە بەلكو لە جىى خۇيدا بەكارى دىنى و ھەق و راستى پى ئاشكرا دەكات و دەمكوتى ھەلپەرسىتىكى پى دەكات، بۇ پاراستنى كەسايەتى و عىزەتى نەفسى خۇى بەكارى دىنى..

نەمۇمەيەك لە كوردستانەۋە: مەلا ھەسەنى دزلى كە لەسالى (۱۲۷۵) ى كۆچى لەدايك بوۋە، لە كوردستانى رۆژھەلات، لە گوندى (ۋەيسيا) لە بىنەمالەى مەردۇخىيەكان. ئەم مامۇستايە ماۋەى (يانزە) سالى لە ولاتى (مىصر) دەخوئىنى، شاعىرىكى گەۋرەۋە تۈنەدار بوۋە. نازناۋى شەرى (ھىجرى) يە.. ئەم شاعىرە ئەۋەندە زانا بوۋە كە مامۇستا ملا عبدالكرىمى مدرس دەفەرمۇى: مەلا ھەسەنى دزلى لە ھەموۋ عىلمەكاندا دەستىكى بالاي ھەبوۋە..

مامۆستا قانعى شاعيريش وتويه تى: ئەگەر وەك مەلا حەسەن
 شاعير بومایە، دەنگى داماوى كوردەم دەگەیان دە هەموو دنیا.
 ئەم شاعیرە گەورە زۆر هەزارو دەست كورت بوو، تەنەت
 لەبەر هەزاري كتيبەكانى فرۆشتون و نەماون!! چەندین
 پینە بە جل و بەرگیه وە بوو. یەكێك لە دەسەلاتدارانى
 ئەو سەردەمە داواى لیکردوو و بە ئینى پى داو بیکاته
 نوسەرى تایبەتى و مودەریس و قازى مەحکەمە ئەم پیاو
 زۆر دەوڵەمەندو پلەدار بوو، لەو سەردەمەدا نیوانى لەگەڵ
 ئینگلیز زۆر خوشبوو. بەلام مامۆستا مەلا حەسەنى دزلى
 بەنامەیهك بە شیعەر وەلامى دەداتە وەو دەلى:

قودرەت و سەرودەت جاھو جەلادەت

پیشکەش بەوانەى بیان شیرینە

سەد تەف و لەعنەت لە قوربان قوربان

لە ئاغا فەرمووى یەگجەرم قینە

خۆم زەلیل ناکەم بۆ فەلس و دینار

ئەویش لە سایەى عیززەتى دینە

پێم خوشە نانى جوئ رەشى عەبال

دوینەى خەجیجەو فاتەو جەمینە

کالە و کلاشى ساختى هەورامان

نايدەم بە قۇنرەى چەرمى مەكىنە
 ئىسلام عىزەت و عىلم و كەرامەت
 كوردو شەرافەت پەسمى دىرىنە
 ھەى ھوو چەن دوورين من و نۆكەرى!
 ئەمەش ھەر جۆرى كاسەلىسىنە
 سەلام سەيىدى (وېرمەنە) دىنار
 خوويەكى پيسو زۆر ناشىرىنە
 ناكەومە پىنەى درۆى ئاغايان
 كەوش و كەراسى خۆم ئەكەم پىنە
 ئاخىر من قورىبان وا لەسەر سىنەم
 (الطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ) ە
 من ھەلۆى لووتكەى بەرزى دالانىم
 ھەرگىز ۋەك قالاۋ ناكەومە چىنە
 ھەسەن بۆ مەقام نۆكەرى ناكە
 سەدجار رىامە ئەو جۆرە ژىنە

ئاى خۆزگە ھەموو زانايانى ئاينى، پىشەوايانى ناو مېنبەرو
 مىجراب، ئاوا خاۋەن عىزەتى بەرز بونايەو پەقىزى ھەموو ئەو
 پىشنىيارو شتە ماددىيە كەم نىرخانەيان بىكرىايە كە لەلايەن
 دەۋلەت مەندەن و دەسەلاتدارانەۋە دەخرايە بەردەستىيان، بۆ ئەۋەدى

خشتىك لەقەلەي ئيمان و عىزەت و شەھامەتى مەسۇلمانانەى
زانائى مەسۇلمانان بېننە دەردەدە پاشان بە ئارمەزى ئەوان
قەسە بىكەن و وتار بىدەن و ھتە دەركەن!!

بەپەزەن: يەكەن لە گەرتە ھەرە گەورەكانى وولاتانى پۇرۇھەلات
بەگشتى و بەتايىبەتى ئەو وولاتانەى كە سالانىكى زۆر لەزىر
ستەم و چەوسانەدە زىاون و نىشتەمانان بۇيان بۆتە دۆزەخ و
بەندىخانە، سەرنەجام خۇشەويستى بۇ خاك و وولات نەماوە
كەز بوو. دەبىنەن مەرقەكانى ھەرىكە تەنھا بەرژەدەندى
خۇى دەبىنەن و تەنھا ئىشى خۇى رايىى بىي، ئىتر خەلكى
زەردە دەكەن، وولات كاول دەبى، خۇى سەرنەجام زەردە دەكات،
بەلەيەو گەنگ نى يە.

بە پىچەوانەى ئەو وولاتانەى كە ھاولاتيانى ھەر لە مەنەيەو
خۇشەويستى نىشتەمانەكان بۆتە بەشىكى لەبىر نەكراو لە
ژياناندا. با سەرنەجى ئەم بابەتە بەدەن:

كەسەك كە چەند مانگىكى زۆر لە وولاتانى غەرىبەدا ژياو،
دوا وولاتىش كە تىيدا نىشتەجى بوو وولاتى (نىوزلەندا) بوو،
لەو وولاتەدا بۇيى ژيانى خۇى و ئەندامانى خىزانەكەى
بە دوكانى مەو ھەروشى پەيدا دەكەد، لە كاتى بەپۇەبەردى
دوكانەكەيدا ھىچ كات لە چۆنىەتى ھەلسەكەوتى كەپارە

بيانیه‌كان - واتە ھاۋالاتيانى ئەو وولاتە (نيوزلەندا) - سەرسامى
خۆى دەرئەبىرى، بەلام كىرپارە كوردەكان وایان لیکرد ھەردەم
رەبمىنیت لە داواكارى و پىداوېستىيەكان - دانىشتوانى ئەصلى
وولاتەكە - ئەویش كاتى دەھاتن بۆ دوكانەكەى، كىسە یا
سەبەتەيەکیان دەھینا لەگەڵ خۆیاندا، بە پىچەوانەى خەلکى
خۆمان كە بەدەستى بەتالى دەھاتن و بۆ ھەر كىلویەك و
ھەر جۆرىك، زەرفىکیان داوادەکرد، بۆیە دوكاندارەكە ئەم
جارە پرسىارى لە كىرپارە بيانیه‌كان كردو ووتى: بۆچى ئەم
كىسەو سەبەتانە لەگەڵ خۆتان دەھینن؟! خۆ زەرفمان لایەو
بى بەرامبەرە، چەندى بتانەوئیت دەتوانن بەكارى بەھینن.

ئەو ژنەى كە پەتاتەكەى لە سەبەتەكەى دەكردو لێوەى
نزیك بوو، بەدەنگىكى نزم وەلامى دایەووەو ووتى: ئەگەر ئێمە
بۆ ھەموو جۆرە مێوئەك و ھەر پىوېستىيەك زەرف بەكار
بەھینن، شارەكەمان دەبێت بە ژىر زەرف و پاشماووەو، چونكە
كە گەشتىنەووە مال، كارمان پىی نەما، فرپى دەدەین، ئەمەش
دەبێتە ھۆى پىس بوونى ژینگەى شارەكەمان، ھەر كاتىكیش
ژینگەى شار تىكچوو، بزەنە ژيان و تەندروستىمان دەكەوئیتە
مەترسى يەووەو ھەر رۆژەى نەخۆشیەك لەناومان بۆدەبێتەووە،
ئەمەى ووت و پارەى كەلوپەلەكانى پىداو رۆشت..

بەئى ئەو كات تېگەشت بۇچى لەجىياتى زەرف ھەريەكەو
 سەبەتەيەكى پىيە.. ئەو وايدەزانى ئەوان لەبەر پارە ئەو
 سەبەتەنەيان ھەلگرتوو. واتە پارە بە زەرفەكە نادەن. بەلام
 نەك ھەر وانەبوو، بەلكو دەرگەوت كە لەبەر خوشەويستى
 نىشتەمانەكەيان و پاك راگرتنى ژىنگەى شارەكەيان بوو!

بەپىچەوانەى خۇمان، نەك لە وولاتى بىگەنە، بەلكو لە
 نىشتەمان و شارو گەرەكى خوشمان وامان بىرنەكردۆتەو،
 بەتايەتەى لەرۇژانى گەشت و سەيراندا دەبينىن چۇن زەرفە
 رەنگاو رەنگەكانى بەتال و پەر لە پاشماو، چۇن ئەو ناوەيان
 ناشىرىن و پىس كىردوو. كەس ھەست بەو بەرپرسىارىيە ناكات
 كە ئەمە مال و شارى خۇيەتەى، باشە ئەگەر ئىمە وەفامان بۇ
 نىشتەمانى خۇمان نەبىت، ئەى كى دەبىت. بۇچى وابىن؟!

دواى ئەو ھەموو خوشى و خوشگوزەرانى يە، بەلام ئىوارە
 كە دەگەرپىنەو ئەوئەندە پاشماو و پىسى بەجى دەھىلەن،
 وا دەزانىن جارىكى تر نەخۇمان، نە كەسىكى تر نايەتەو
 ئەم جىگايە.. كە ئەمەش ھەموو بەرھەمى ئەنانىيەت و
 تەنھا خۇبىنىيە و حىساب بۇ كەسانى ترو بەرژمەندى گشتى
 نەكردنە.

بە ئومىدى ئەوەى رۇژگارېك بىتە پىشەو، ھەموومان لە

مناۋىكى بچوكەۋە تا كەسكىكى بەتەمەن ئەۋ ئەنانىيەتەمان
 فرى دابى و هيچ كات ھەر خۇمان و بەرژمەندىيە تايبەتى و
 كاتىيەكانى خۇمان نەبىنن. بەمەش بەختەۋەرو وولات ئاۋەدان
 دەبىن.

ئىمانداران: بەراستى كەسانى بەۋىژدان و خاۋەن ھەئوئىستى
 ناۋازەو بەرز، دورن لە ئەنانىيەت و خۇپەرستى. چۈنكە ئەۋ
 جۆرە كەسانە پەرۋەردەى ئىمانى پىي گەياندون، كە پىغەمبەرى
 پىشەۋامان (ﷺ) فەرەمۇيەتى: (لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِأَخِيهِ
 مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ) رۋاە البخارى برقم (۱۳).

لەم جىھانەشدا بەراستى كەسانىكى زۆر ھەن كە دورن لە
 ھەمۇو ئەنانىيەتىك و بەراستى ئەۋەى بۇ خۇى پىي خۇشە، بۇ
 ھەمۇو خەلكىشى پىي خۇشە.

سەرنجى ئەم رۋداۋە ۋاقىيە بىدن: دۋاى ئەۋەى پىاۋىك
 كۈرە تاقانەكەى تۋشى رۋداۋى ئوتۇمبىل بوو، لە نەخۇشخانەى
 تايبەتمەندەۋە پەيۋەندى بە پزىشكى پىسپۈرەۋە كرا كە
 ئامادەبىت، دكتۇر ھەر زوو بە پەلە گەيشتە نەخۇشخانەكە.
 بۇ ئەۋەى نەشتەرگەرى لەناكاۋ بكات بۇ منالەكە.

پىش ئەۋەى بچىتە ھۆلى نەشتەرگەرى، باۋكى منالەكەى
 بىنى، دەھات و دەچوو، زۆر نىگەرەن بوو، باۋكى منالەكەش

کاتێ دکتۆرهکهی بینی، هاواری کرد به سهر دکتۆرهکه داو ووتی:
له بهرچی ئهوها درهنگ هاتی، ئهی نازانی ژيانی مناله کهم
له مهترسیدایه؟!.

دکتۆرهکه به هیمنی وهلامی دایه وهو ووتی: له سه رخۆبه برام، من
له نه خوشخانه نه بووم، کاتێ په یوه ندیم پیوه کرا، ههر که ههوالی
مناله کهی تۆشیان پیدام که پیویستی به نه شتهرگه ری کتوپره و
ئهو نه شتهرگه ریهش تهنها به من دهکریت و دکتۆری پسپۆری
ترمان نی یه له بواردا، ههولمداوه به زوترین کات بگه مه ئیره،
ئێستاش له سه رخۆبه و ئارام بگهرو پشت به خوا بهسته.

باوکی مناله که به توندی هاواری کرد: ئارام بگرم؟! ئای
دکتۆریکی چهند خه م ساردی، باشه ئه گه ر کورپکی خۆت بوایه
وات دهوت؟! دکتۆره که زه رده خه نه یه کی کردوو ووتی: ئیسلام
ئه وه مان فیر دهکات له کاتی روداوو کاره سات و نارچه تیدا،
دهبی ئاراممان هه بییت. ئه وهی خوا چه زبکات ههر ئه وه ده بییت.
ژیان به ده ست خوایه، نه درێژ دهکریت و نه کورت، ئه وهی
پیویست بیت بۆ کورکه ت ده یکه یین. برۆ ده ست نوێژ بشۆو
دوعای بۆ بکه باشتره.. باوکی مناله که به گالته پیکردنی که وه
سه ری بۆ دکتۆره که بادا، دکتۆر چوو ه ژوری نه شتهرگه ری و
پاش ماوه یه ک هاته دهره وهو ووتی:

مژدە بېت براكەم، ئىستا خالى كۆرەكەت زۆر باشەو
 نەشتەرگەرگەيەكەي سەرگەوتوو بوو، دواتر يارىدەدەرگەم باسى
 حالەتى منالەكەت زياتر بۆ دەكات، ئىستا من درەنگە دەبى
 برۆم، كارىكى زۆر گەورەو گرنگەم ھەيە.

باوكى كۆرەكە كاتى منالەكەي ھاتە دەرەو بە يارىدەدەرگەي
 دكتۆرى ووت: ئەو دكتۆرە زۆر لەخۇبايى يە، پانەو ھەستا تاوگەو
 ھەندى پىرسىارى لى بكەم، دەربارەي حالەتى كۆرەكەم.

يارىدەدەرگەي دكتۆر چاوى پىرپوو لە فرمىسك و ووتى:
 دويىنى شەو كۆرەكەي دكتۆر لە روداويكى دلتەزىندا گيانى
 لەدەستدا، ئەمىرۆ خەرىكى ناشتنى كۆرەكەي بوو، لەبەر
 ئەوەي كە تاكە دكتۆرە لە نەخۇشاخەنەكەمان كە پىسپۇرى
 نەشتەرگەرى بېت لەو بوارەدا، ناچار بووين كە تەلەفونمان بۆ
 كرد، ئەو پىش بەپەلە ھات بۆ ئەوەي ژيانى كۆرەكەي تۆ پىزگار
 بكات. ئىستاش بۆيە زوو پىشت بۆ ئەوەي فرىاي ناشتنى
 كۆرەكەي بكەوئىت.

باوكى كۆرەكە دەستى كرد بەگىيان و فرمىسك بەچاوانىدا
 ھاتە خوارەو ووتى: ئاي خوايە گيان، من چ بىپىزىيەكم كرد
 بەرامبەر بەو پياو گەورەو خۇراگرە.

خوایە گيان وەك ئەو دكتۆرە ئىماندارە ئىمەش فىرى ئارام

گرتن و لیڤوردەیی بکەیت. خواپە گیان دلێکی ئارام گرتومان
پێ ببەخشی لەکاتی ناخۆشیدا.

بەرپێزان: بەراستی ئەم جوۆرە کەسانە مەردن، دورن لە ھەموو
ئەنانیەت و خودپەسەندیەک. خۆزگە ھەموو ئەو کەسانە
خاوەنی پیشەو زانستێکن، خاوەنی پۆست و پلەپلەکن، ئاوا دور
بونایە لە ئەنانیەت و وەک ئەم پزیشکە خاوەن ھەلوپستی
بەرز بونایە. ئەو کات وولاتمان چەند ئاوەدان و میللەتمان
چەند خۆشگوزەران دەبوو...

بەلێ ئیمانداران: ھەرکەسێ تەنھا خۆی ببینی و ئەنانی
و وابزانێ تەنھا ئەو شتەو خەلکی تر هیچ نین و بەچاوی
سووک سەیریان بکات، سەرەنجام توشی نەھامەتی و پۆژی
رەشی تەریق بونەووەو شەرمەزاربون دەبێت. وەک نمونە
روداو:

یەکیک لەزانایانی زمانەوانی پێویستی بە گرینی کەلوپەل
بوو، بۆ ئەم مەبەستە دەبواپە بجێتە بەشیکی تری شارەکە،
بەمەش پێویستی دەکرد بە روباریکدا تێپەرێت کە شارەکە
کردبوو بە دوو بەشەو. لەو کاتەشدا تەنھا بەلەمیکی سادە
ئامادەبوو، ئەو بەناچاری رازیبوو کە بە بەلەمە سادەکە
بپەریتەو، لەبەر ئەوەی زاناکە خۆی بە خاوەنی زانست و

زانپاری دمرانی، ږوخساری بیزاری و بیتاقهتی پټوه دیار بوو، له بهر خۆپه وه دمیگوت که چۆن به و هه موو زانست و زانیاریه وه چۆته ناو به له میکی سادمو بچوکه وه، له گه ل به له مه وانیکي سادمو هه ژاردا، بیزاری زاناکه زیاتر بوو به تایبته که ههستی کرد که خاومن به له مه که نایناسیت و مامه له په کی وای له گه لدا ناکات که شایانی پله و پایهی نه و بیت.

زاناکه به به له مه وانه کی ووت: نامناسیت؟! نه ویش به دپقه ته وه سهیری کرد تا بزانی له کوی بینویه تی، به لام نه یتوانی بیناسیته وه، بۆیه به نه دمیگه وه ووتی: بمبوره، ږوژانه زۆر کهس دینه به له مه که مه وه، ناتناسمه وه.

زاناکه ووتی: تا ئیستا نه هاتومه ته به له مه که ته وه به هوی سه رقالم به وانه وتنه وه وه له زانکو، به که می له شار دمه چه دمر وه، وادیاره تۆش زۆر له باره ی زانکو وه نازانیت، له وانه یه تا ئیستا سه ردانیشت نه کرد بیت، نه گینا نه ترانی که من فلانی کورپی فلانم.. زانایه کی به ناوبانگی زمانه وانیم!!.

ږوخساری به له مه وانه که له شه رمدا سور هه لگه راو به ږوخوشیه که وه ووتی: جاریکي تر داوای لیبور دن ده که م که نه مناسیته وه. شانازی به بۆ من و بۆ به له مه که م له م گه شته دا که سیکي وه کو تۆ هاوړیمانه.

زاناکه به فیزیکه‌وه ووتی: گوئ مه‌ده‌ری!!...

خاوه‌نی به‌له‌مه‌که چه‌ند پارچه شیرینه‌کی پیش‌کەش به میوانه‌که‌ی کردو له‌لایه‌کی به‌له‌مه‌که‌یدا دانیش‌ت، که زۆر به‌هێواشی به‌ئاوه‌که‌دا تێده‌په‌ری، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ش‌دا زاناکه وای هه‌ست کرد که به‌له‌مه‌وانه‌که نه‌رخ‌ی میوانه‌که‌ی نازانیت، ویستی به‌هاو پله‌و پایه‌ی خۆی بۆ ده‌ربخات، بانگی کرد ووتی: ئایا تا ئیستا هۆنراوه‌ی فۆلکلۆرت خویندۆته‌وه؟ یان هۆنراوه‌ی شاعیره‌ کۆنه‌کانت له‌به‌رگه‌ردوه؟! به‌له‌مه‌وانه‌که سه‌په‌رێکی کردو به‌ساده‌پیه‌که‌وه ووتی: نه‌خه‌یر هه‌یج کام له‌وانه‌م نه‌خویندۆته‌وه. زاناکه ووتی: خه‌فه‌تت بۆ ده‌خۆم، نیوه‌ی ته‌مه‌نت به‌ فیه‌رۆ چووه!!

دوای که‌میکی تر زاناکه گه‌پایه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی گه‌رنگی و گه‌وره‌یی خۆی له‌سه‌ر به‌له‌مه‌وانه هه‌ژاره‌که تاقی بکاته‌وه، پێی وته‌وه: ئایا وتووێژی به‌ناوبانگی نیوان هه‌ردوو زانای به‌ناوبانگ (سێبه‌وه‌یه‌ی و که‌سائی) ته‌سه‌بارته‌ به‌ بابته‌ی (زه‌نبوری) بیستوه‌وه؟.

پیاوه‌که زۆر سه‌ری سوپما له‌وه‌ی که ده‌یبیستی، به‌زمانیکی تیکه‌ڵ و پیکه‌ڵ وه‌لامی دایه‌وه: به‌داخه‌وه نه‌خه‌یر نه‌مبیس‌توه.

زاناکە دووبارە بە سەرسوڤمانەو ووتى: خەفەتت بۆ دەخۆم
نيوەى تەمەنت بە فيرۆ چووە!!

دواى كەمىكى تر دووبارە گەرايەو بە پرسیار كردن و ووتى:
لەوانەيە دەستت دانا بێت لەسەر بەمەبەستەكانى زمانەوانى
لاى (جەريرو فرەزدەق)، ئايا چى لەيەكتريان جیادەكاتهو؟!
بەلەمەوانەكە بێزار بوول لە پرسیار كردنەكانى ووتى:
نەخیر تا ئیستا ئەو شتانەم نەبیستووە.

زاناکە هەستى كرد كە خەريكە مەبەستەكەى خۆى
دەگەيەنیت. دووبارە پێى ووت: خەفەتت بۆ دەخۆم بەراستى
نيوەى تەمەنت بە فيرۆ چووە!!

خاوەنى بەلەمەكە بێزارى خۆى شار دەموو خۆى خەريك
كرد بەكارەكەيەو.

پیش ئەوێ بەلەمەكە بگاتە كەنارەكە بایەك هەلیكردو
بەلەمەكەى لەراندمو، زاناکە بەمە بێزاربوو، بە دوودلیەكەو
ووتى: ئەو چیه؟! بەلەمەوانەكە چارۆكەى بەلەمەكەى گرت
و ویستی وانەيەك فیرى زاناکە بكات، كە هەرگیز لەبیری
نەچیتەو..

وتى: ئەمە بایەكى هیواشە، زاناکە لە جیگەى خۆى
دانیشتەو، پیش ئەوێ شیوەى پوخسارى ئاسایى ببیتەو،

بەلەمەوانەكە لەناكاو پێی ووت: هەڵکردنی ئەم بایە مایە
ئەو دیە كە بایەکی بەهێز بەرپۆمە، لەوانەشە گەردەلولێك
بێت، كە هەرچی بەلەم و كەشتی گەورە هەیە هەڵی بگیرێتەو،
زاناکە بە بیستنی ئەو قسانە زۆر ترسا ووتی: ئەو كاتە چیمان
بەسەردییت؟!

پیاوێكە وەلامی دایەو: خەم مەخۆ، زۆرمان نەماو،
دەتوانین هەتا كەنارەكە مەلە بكەین، زاناکە بەسەرسامیەو
ووتی: مەلە بكەین؟!

بەلەمەوانەكەش بەو پەڕی متمانە بەخۆبۆنەو و هاوشێوەی
پرسیارە گالته نامیزەكانی زاناکە پرسى: بۆچی مەلە نازانیت؟!!
زاناکە ووتی: نەخێر. بەلەمەوانەكە پێی ووت: زۆر بەداخەو
بۆت، هەموو تەمەنت بەفیرۆ چوو!!

تەمەنی زاناکە بەفیرۆ نەڕۆشت، ڕوبارەكە بچوكەو هەرگیز
تۆفان و گەردەلول تیا هەلناكات. زاناکە وایدەزانی دەتوانی
هەرچی پێی خۆش بێت بیلێت و زۆر بەشان و بالی خۆیدا
هەلبەدات. بەلام بۆی دەرکەوت كە زۆر شت هەیە كە ئەو
نايزانیت و بەو كردارەى ڕیزی كەسانی تر لە دەست دەدات،
لەوانەشە ببێتە هۆی ڕق لێبۆنەوێ كەسانی تر..

بەلێ هەرکەسێ ئاوا ئەنانی بێت و وابزانێ تەنها هەر

ئەو ھەيەو گالته‌ی به‌ پيشه‌و عه‌قلی خه‌لكی بێت، ئاوا به‌
 دنیاییه‌وه‌ له‌ نزیکترین کاتدا، خۆی تێده‌گه‌وی، ئه‌مجا ده‌زانی
 که ئه‌میش هه‌شتا له‌ زۆر شتی که‌مه‌و ئەو به‌هرانه‌ی که‌سانی
 تر که ئه‌م به‌ بچوکیان ده‌زانیت هه‌یانه‌، ئه‌م نیه‌تی و زۆر
 له‌خوار ئەوانه‌وه‌یه‌.

به‌هیوای دوربون له‌ ئەنانه‌ت و خودپه‌سه‌ندی و
 به‌خۆداچونه‌وه‌و خۆناسین.

﴿رَبَّنَا ءَانِكَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا
 عَذَابَ النَّارِ﴾

اللَّهُمَّ آمِينَ

سه‌رچاوه‌كان:

۱. قورنانی بیروژ.
۲. نامیلکه‌ی (لاشه‌ی ئاده‌میزاد) جلال الدین نجم الدین. ل ۸.
۳. گوڤاری بېیار، ژ ۴۷، ل ۲۱. وه ژماره‌: ۵۳، ل ۴۴.
۴. گوڤاری (دوانگه) ژماره‌: ۲۲-۲۳، ل ۵۳.
۵. رۆژنامه‌ی (باسک) ژماره‌: ۵۰۵، ل ۱۲.

﴿ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي
لِيَبْلُوَنِي ۚ أَشْكُرَ أَمْ أَكْفُرُ
وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ
لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ
رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴾

النمل: ٤٠

